ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΥΚΟΣΟΥΡΑΣ

ΥΠΟ

Κ. ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1911

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΥΚΟΣΟΥΡΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ μικρὸν μουσεῖον τῆς Λυκοσούρας κατεσκευάσθη, ὅπως περιλάβῃ κυρίως τὰς ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Δεσποίνης εὑρεθείσας ἀρχαιότητας καὶ πρὸ πάντων τὰ μεγάλα τεμάχια τῶν εὑρεθέντων ἐν τῷ ναῷ τῆς Δεσποίνης ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος, ὧν ἡ μεταφορὰ ἐκ Λυκοσούρας ἦτο δυσχερεστάτη.

Τῷ 1889 ὁ *Β. Λεονάρδος* ἔφορος τότε Ὀλυμπίας ἐπιχειρήσας κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Λυκοσούρας, ηὐτύχησεν εὐθὺς ἀμέσως νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν ναὸν τῆς Δεσποίνης καὶ νὰ ἀνεύρῃ τὰ διασωθέντα τεμάχια τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος, ἅτινα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παυσανίου [1]) ἦσαν ἐν τῷ ναῷ τῆς Δεσποίνης.

[1]) 8, 37, 3—6. Θεῶν δὲ αὐτὰ τὰ ἀγάλματα, Δέσποινα καὶ ἡ Δημήτηρ καὶ ὁ θρόνος ἐν ᾧ καθέζονται, καὶ τὸ ὑπόθημα τὸ ὑπὸ τοῖς ποσίν ἐστιν ἑνὸς ὁμοίως λίθου· καὶ οὔτε τῶν ἐπὶ τῇ ἐσθῆτι οὔτε ὁπόσα εἴργασται περὶ τὸν θρόνον οὐδέν ἐστιν ἑτέρου λίθου προσεχὲς σιδήρῳ καὶ κόλλῃ, ἀλλὰ τὰ πάντα ἐστὶν εἷς λίθος. Οὗτος οὐκ ἐσεκομίσθη σφισιν ὁ λίθος, ἀλλὰ κατὰ ὄψιν ὀνείρατος λέγουσιν αὐτὸν ἐξευρεῖν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τὴν γῆν ὀρύξαντες. Τῶν δὲ ἀγαλμάτων ἐστὶν ἑκατέρου μέγεθος κατὰ τὸ Ἀθήνησιν ἄγαλμα μάλιστα τῆς Μητρός. Δαμοφῶντος δὲ καὶ ταῦτα ἔργα. Ἡ μὲν οὖν Δημήτηρ δᾷδα ἐν δεξιᾷ φέρει, τὴν δὲ ἑτέραν χεῖρα ἐπιβέβληκεν ἐπὶ τὴν Δέσποιναν· ἡ δὲ Δέσποινα σκῆπτρόν τε καὶ (τὴν) καλουμένην κίστην ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχει, τῆς δὲ ἔχεται τῇ δεξιᾷ (τῆς) κίστης. Τοῦ θρόνου δὲ ἑκατέρωθεν Ἄρτεμις μὲν παρὰ τὴν Δήμητρα ἕστηκεν ἀμπεχομένη δέρμα ἐλάφου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων φαρέτραν ἔχουσα, ἐν δὲ ταῖς χερσὶ τῇ μὲν λαμπάδα ἔχει, τῇ δὲ δράκοντας δύο. Παρὰ δὲ τὴν Ἄρτεμιν κατάκειται κύων, οἷαι θηρεύειν εἰσὶν ἐπιτήδειοι. Πρὸς δὲ τῆς Δεσποίνης τῷ ἀγάλματι ἕστηκεν Ἄνυτος σχῆμα ὡπλισμένου παρεχόμενος..... Τὰ δὲ εἰς Κούρητας, οὗτοι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων πεποίηνται, καὶ τὰ εἰς Κορύβαντας ἐπειργασμένους ἐπὶ τοῦ βάθρου, γένος δὲ οἵδε ἀλλοῖον καὶ οὐ Κούρητες, τὰ εἰς τούτους παρίημι ἐπιστάμενος.

Τὰ ὀλιγώτερον ὀγκώδη τούτων μετὰ τῶν κεφαλῶν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀνύτου, ὡς καὶ τοῦ σπουδαιοτέρου τεμαχίου τοῦ μετ᾽ ἀναγλύφων κεκοσμημένου πέπλου τῆς Δεσποίνης μετεκομίσθησαν ἤδη τότε εἰς Ἀθήνας, τῶν λοιπῶν, ὧν ἡ μετακόμισις διὰ τὸν ὄγκον ἦτο λίαν δυσχερής, ἀφεθέντων ἐπὶ τόπου, ἔνθα κατεσκευάσθη πρόχειρόν τι παράπηγμα, ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἐφ᾽ οὗ κεῖται ὁ ναός, πρὸς στέγασιν αὐτῶν τε καὶ τῶν ἧττονος σπουδαιότητος ἄλλων εὑρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς.

Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἱεροῦ τῆς Λυκοσούρας ἐπανελήφθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ *Β. Λεονάρδου* τῷ 1895, ἐσχάτως δὲ καὶ ἐγὼ συνεπλήρωσα τῷ 1906 καὶ 1907 [1]) τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Μεγάρου ταὶ τῶν ἐπὶ τῶν δυσμικῶν τόπων τοῦ Τερζῆ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων· ἀλλ᾽ αἱ τελευταῖαι αὗται ἀνασκαφαί, ἂν καὶ πλούσιαι εἰς εὕρεσιν νέων κτισμάτων συμπληρούντων τὴν εἰκόνα τῆς περιγραφῆς τῆς Λυκοσούρας ὑπὸ Παυσανίου, ἐλάχιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν αὔξησιν τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν ἐπιγραφῶν, ἅτινα ἀνευρέθησαν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀνασκαφῆς.

Τῷ 1906 ᾠκοδόμησα κατ᾽ ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ δαπάνῃ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τὸ νέον κτίριον τοῦ μικροῦ μουσείου τῆς Λυκοσούρας ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Τερζῆ, ἐν θέσει ἔνθα οὐδὲν ἀρχαῖον κτίσμα ἐσώζετο, καθαιρέσας τὸ πρότερον παράπηγμα, ἀφοῦ μετεκόμισα πρῶτον πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀρχαῖα εἰς τὸ νέον κτίριον.

Τῷ 1907, ἐπειδὴ ἦτο ἀναγκαιότατον νὰ γίνῃ ἡ μελέτη τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος, καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν συγκόλλησις τῶν τεμαχίων αὐτῶν, ἐπανέφερα εἰς Λυκόσουραν ἐκ τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν πάντα τὰ ἐν αὐτῷ εὑρισκόμενα τεμάχια τῶν ἀγαλμάτων πλὴν τῶν κεφαλῶν, τοῦ τεμαχίου τοῦ πέπλου καὶ τῶν Τριτώνων τοῦ θρόνου, ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων τῶν ὁποίων ἐστάλησαν εἰς Λυκόσουραν γύψινα ἀντίτυπα.

Εἰς τὴν ἀνάπλασιν καὶ τὴν ἵδρυσιν τῶν τε ἀγαλμάτων

[1]) ***ΠΑΕ*** 1906 σελ. 120 κ ἑ, 1907 σελ. 113.

τοῦ Δαμοφῶντος καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχαίων ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Λυκοσούρας εἰργάσθημεν ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν μῆνας ὁ *Καλούδης* καὶ ἐγώ, παρέσχε δ' εἰς ἡμᾶς πολύτιμον συνδρομὴν παραμείνας ἐπί τινα χρόνον μεθ' ἡμῶν ἐν Λυκοσούρᾳ καὶ ὁ κύριος *Dickins*, μεθ' οὗ ὡς τοῦ κατ' ἐξοχὴν μελετητοῦ τοῦ Δαμοφῶντος καὶ ὡς ἐκτελέσαντος ἤδη πρότερον μέρος τῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος εἴχομεν συμφωνήση τὴν ἀπὸ κοινοῦ μελέτην τῶν ἀγαλμάτων καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν πορισμάτων ἡμῶν.

Ἀσθενήσαντος ἐμοῦ τότε ἐπὶ μακρὸν ἠναγκάσθη ὁ κύριος *Dickins* νὰ προβῇ μόνος εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀγαλμάτων ἐν Ann. of the Br. Sch. at Athens XIII, 1906-7 σελ. 357 κἑ.

Ἡ δημοσίευσις τῶν σῳζομένων τεμαχίων τῶν ἀγαλμάτων ὑπὸ *Dickins* εἶνε σχεδὸν τελεία, ἡ δ' ὑπ' αὐτοῦ γενομένη ἀναπαράστασις (εἰκ. 1) τούτων εἶνε ἐν ταῖς γενικαῖς γραμμαῖς ὀρθὴ καὶ ἡ μόνη δυνατὴ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι ἡμῶν περιελθόντων μερῶν τούτων. Ἡ προσθήκη τοῦ θρήνυος ἀναγνωρισθέντος βραδύτερον ὑπ' ἐμοῦ καὶ αἱ ἐν τῷ κατωτέρῳ καταλόγῳ σημειούμεναι ἐλάχισται παρατηρήσεις ἐπὶ μικρῶν λεπτομερειῶν τῆς ἀναπαραστάσεως ὀλίγον μόνον δύνανται νὰ μεταβάλωσι ταύτην.

Διὰ τῶν μελετῶν τοῦ κυρίου *Dickins* ὡρίσθη πλέον μετὰ βεβαιότητος, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ Δαμοφῶν ἤκμασεν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος (πβλ. *ΑΕ* 1910 σελ. 396 *Φρ. Χίλλερ*), καθ' ὃν χρόνον ἐν Πελοποννήσῳ ἐπεκράτει ἡ Ἀχαϊκὴ συμπολιτεία, ἐν τῇ κεντρικῇ πόλει τῆς ὁποίας, τῷ Αἰγίῳ, μανθάνομεν, ὅτι εἰργάσθη ἐπίσης ὁ τεχνίτης ἡμῶν. Ἡ ἀνάλυσις τῆς τεχνοτροπίας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Λυκοσούρας καὶ πρὸ πάντων αἱ ἐπιγραφικαὶ μαρτυρίαι καθιστῶσιν ἀναμφισβήτητον τὴν γνώμην ταύτην· ἡ ὑπὸ *Studniczka* [1]) μετὰ πολλῆς πιθανότητος προτεινομένη

[1]) *Fr. Studniczka, Polybios und Damophon,* Sächs. Ber. 63, 1911, 3 κἑ.

γνώμη, ὅτι ἡ ἐκ Κλείτορος στήλη μετ᾽ ἀναγλύφου τοῦ Πολυβίου εἶνε ἔργον τοῦ Δαμοφῶντος, ἐπιρρωνύει ἔτι μᾶλλον τὸν ὁρισμὸν τῆς χρονολογίας τοῦ τεχνίτου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας ἑκατονταετηρίδος.

Παρὰ τοῦ Παυσανίου γνωρίζομεν, ὅτι ὁ Δαμοφῶν ἦτο κατασκευαστὴς ἀκρολίθων ἀγαλμάτων καὶ ἐγνώριζε τὴν τέχνην τῶν χρυσελεφαντίνων· αἱ ἰδιότητες αὗται ἐπέδρασαν καταφανῶς ἐπὶ τῆς τεχνοτροπίας αὐτοῦ. Ὑπέροχος εἰς τὴν ἐφεύρεσιν καὶ θαυμαστὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἄκρων καὶ ἰδίᾳ

Εἰκ. 1. Ἀναπαράστασις ἀγαλμάτων Δαμοφῶντος κατὰ Dickins (ABSA XIII Πίν. 12).

τῶν κεφαλῶν, ὑστερεῖ παραδόξως κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν σωμάτων καὶ τῆς ἐνδυμασίας. Ἐν τῇ ἀναλύσει τῆς τέχνης τῶν ἀγαλμάτων τῆς Λυκοσούρας ὁ κύριος *Dickins* σημειοῖ ἀρκετὰς ἀδεξιότητας ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῶν ἐνδυμάτων, πρὸ πάντων τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ σφάλματα ἀκόμη εἰς τὴν φυσικὴν ὄψιν διαφόρων μερῶν τῶν σωμάτων τῶν ἀγαλμάτων.

Τὰ μέγιστα ἐντριβῆς εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ μαρμάρου, φαίνεται ὅμως ἐκ τῶν ἀναριθμήτων ὀπῶν, αἵτινες πανταχοῦ τῶν ἀγαλμάτων ὑπάρχουσι, τὸ μὲν πρὸς συγκόλλησιν τεμαχίων, τὸ δὲ πρὸς προσήλωσιν κοσμημάτων, ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τῆς τῶν χρυσελεφαντίνων τέχνης καὶ τῆς ξυλουργίας ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀκρολίθων ἀγαλμάτων· ὁ Ἄνυτος μάλιστα φαίνεται ὅτι ἦτο καθ' αὑτὸ ἀκρολίθως εἰργασμένος. Καὶ ἡ τελεία δὲ καὶ ἐπιμελὴς καὶ μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης ἐκτέλεσις τῶν μικρῶν ἀναγλύφων τῶν κοσμούντων τὸν πέπλον τῆς Δεσποίνης εἶνε βεβαίως ἀποτέλεσμα τῶν ἰδιοτήτων τούτων τοῦ Δαμοφῶντος.

Τὴν γνῶσιν ταύτην τῆς τέχνης ἑνὸς μεγάλου τεχνίτου τῆς ἀρχαιότητος, σπουδαιοτέρου ἔτι μᾶλλον, καθόσον ἔζησεν ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ὀλίγον πρὶν αὕτη ὑποκύψῃ εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥώμης, ὀφείλομεν πρὸ πάντων εἰς τὰ ἀγάλματα τῆς Λυκοσούρας, τὸ πολυτιμότατον τοῦτο κτῆμα τοῦ μικροῦ μουσείου αὐτῆς.

Πλὴν τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος ὑπάρχουσιν ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Λυκοσούρας καὶ ὀλίγα ἄλλα πράγματα, μαρμάρινα γλυπτά, πρὸ πάντων πολύτιμα ἱερὰ σκεύη, πήλινα εἰδώλια καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη εὑρεθέντα πάντα ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης ἢ παρ' αὐτόν, ἅτινα ἢ ἦσαν ἀνατεθειμένα ἐν αὐτῷ ἢ παρ' αὐτόν, ἢ ἀπετέλουν μέρος τοῦ κτιρίου αὐτοῦ.

Αἱ ἐπιγραφαὶ τῆς Λυκοσούρας, μολονότι κατὰ μέγα μέρος ἐν τῷ μουσείῳ κατατεθεῖσαι δὲν περιελήφθησαν ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ διότι καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἤδη ὑπὸ *Λεονάρδου* (*ΑΕ* 1895 σελ. 263 κἑ. 1896 σελ. 101 κἑ καὶ σελ. 217 ἑξ., 1898 σελ. 249 κἑ καὶ 1899 σελ. 47 κἑ. *Δελτ. Ἀρχ.* 1890 σελ. 43-44 πβλ. καὶ *ΑΕ* 1910 σελ. 393 κἑ *Φρ. Χίλλερ*) καὶ προσεχῶς ἀναμένεται ἡ ἀναδημοσίευσις αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τῶν ἀρκαδικῶν ἐπιγραφῶν ὑπὸ *Hiller von Gärtringen*.

Κύριαι μελέται περὶ Δαμοφῶντος καὶ τῶν ἀγαλμάτων τῆς Λυκοσούρας εἶνε *Cavvadias, Fouilles de Lycosoura* Livr. I, 1893. *Ro-*

bert[1]) ἐν *Hermes* 19, 1894 σελ. 429-435 καὶ *Pauly Wissowa RE* 2077 κἑ, *Collignon Hist. de la Sc. gr.* II σελ 626-630, *Daniel JHS* 24, 1904 σελ. 41 κἑ., Miss *Thallon A J of Arch.* 10, 1906 σελ. 302 κἑ., *G. Dickins An. of Br. Sc. at Athens* 12, 1905-6, σελ. 109 κἑ, καὶ 13, 1906-7 σελ. 357 κἑ, καὶ τελευταῖον *Fr. Studniczka, Polybios und Damophon* σελ, 11 κἑ ἐν *Sächs. Ber.* 63, 1911 1 Heft. Τὰ κατὰ τὴν εὕρεσιν τῶν ἀγαλμάτων μετὰ περιγραφῆς τῶν πλείστων τεμαχίων ἐκτίθενται ὑπὸ ***Λεονάρδου*** ἐν ***ΠΑΕ*** 1896 σελ. 112. Λεπτομερὴς ἀναγραφὴ τῆς μακρᾶς περὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφίας εὕρηται ἐν *A J of Arch.* 10, 1906 σελ. 329.

Χρονολογία τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.

Ἐν συνδυασμῷ κυρίως πρὸς τὴν χρονολογίαν τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος ἐγένετο πολλάκις λόγος καὶ περὶ τῆς χρονολογίας τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐξενεχθεισῶν γνωμῶν περὶ τῆς χρονολογίας τοῦ ναοῦ ἐπικρατεστέρα εἶνε ἡ γνώμη, ὅτι οὗτος μετὰ τοῦ βάθρου τῶν ἀγαλμάτων ἐκτίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅτι δ' ἐγένετο βραδύτερον ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις μεγάλη ἐπισκευὴ αὐτοῦ κυρίως ἐν τῇ προστάσει καὶ τῷ δαπέδῳ. Τὴν γνώμην ταύτην ἀσπάζεται καὶ ὁ *Dörpfeld*, ὡς βεβαιοῖ ὁ *Dickins* ἐν τῇ μελέτῃ αὐτοῦ[2]).

Οἱ πλεῖστοι γράψαντες περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Λυκοσούρας εἶχον ὑπ' ὄψιν αὐτῶν ἢ τὴν ἐν τοῖς *Ath. Mitt.* 15, 1890 σελ. 230 καὶ 18, 1893 σελ. 219 ἑ. ἐξενεχθεῖσαν γνώμην τοῦ *Dörpfeld*, ἥτις δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ ἰδίας τούτου ἐπισταμένης μελέτης τοῦ ναοῦ, ἢ τὴν περιγραφὴν τοῦ ναοῦ ὑπὸ *Καββαδίου*[3]) καὶ *Λεονάρδου*[4]), ἀκριβὴς δὲ μελέτη τῶν λεπτομερειῶν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ ὑπὸ πεπειραμένου ἀρχιτέκτονος, ἥτις

[1]) Τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἀγάλματα κατεσκευάσθησαν ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις μετέβαλε καὶ ὁ Robert παραδεχόμενος νῦν καὶ αὐτὸς τὴν 2αν π. χ. ἑκατονταετηρίδα ὡς χρόνον τῆς κατασκευῆς τῶν ἀγαλμάτων πβλ. Studniczka Pol. u. Dam. σελ. 14, 41.

[2]) *An. of Br. Sc. at Athens*, 12, 1905-6 σελ. 115.

[3]) ***Δελτ. ἀρχαιολ.*** 1890 σελ. 99. *Fouilles de Lycosoura* I σελ 7-8.

[4]) ΠΑΕ, 1896 σελ. 101 κἑ, πίν. 1-4 μετὰ σχεδίων τοῦ Λυκάκη.

μόνη θὰ ἠδύνατο νὰ λύσῃ ὁριστικῶς τὸ ζήτημα τῆς χρονολογίας αὐτοῦ λείπει μέχρι τοῦδε.

Μέχρις ὅτου γίνῃ ἡ μελέτη αὕτη, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ ἐξάρω ἐν τοῖς ἑπομένοις σημεῖά τινα τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ, ἐξ ὧν νομίζω ὅτι δύνανται νὰ προκύψωσι συμπεράσματα βοηθοῦντα εἰς τὸν ὁρισμὸν τῆς χρονολογίας αὐτοῦ.

Μέχρι τοῦδε πάντες δέχονται, ὅτι τὸ βάθρον τῶν ἀγαλμάτων ᾠκοδομήθη συγχρόνως μετὰ τοῦ ναοῦ ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ αὐτοῦ μορφῇ, ἑπομένως ὅτι τὸ βάθρον εἶνε σύγχρονον πρὸς τοὺς σῳζομένους τοίχους τοῦ σηκοῦ.

Ἐγὼ νομίζω, ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθόν. Αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ ὁμοιότητες ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βάθρου, δηλαδὴ τριμερὴς διαίρεσις καθ' ὕψος ἀμφοτέρων, ἐχόντων μίαν ὀρθίαν σειρὰν λίθων μεταξὺ δύο κατακειμένων, καὶ ὁ αὐτὸς σχηματισμὸς τῶν συνδέσμων [1]), δὲν εἶνε φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ καθιστῶσιν ἀναμφισβήτητον τὴν σύγχρονον οἰκοδομὴν ἀμφοτέρων, ἀφοῦ τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ ἀπαντῶσιν ἐν ἄλλοις οἰκοδομήμασιν, ἅτινα ἀνήκουσι τὰ μὲν εἰς τὴν 4ην τὰ δὲ εἰς τὴν 2αν π. χ. ἑκατονταετηρίδα [2]).

Τὸ βάθρον τῶν ἀγαλμάτων ἀπέχει τοῦ δυσμικοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ μόλις περὶ τὰ 0.40· ἂν ἡ οἰκοδομὴ αὐτοῦ ἦτο σύγχρονος πρὸς τὴν τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ, τὰ θεμέλια ἀμφοτέρων ἀποτελούμενα ἐκ λίθων μετρίου μεγέθους καὶ ἀκατεργάστων, ἰσοβαθῆ σχεδόν, ἀπέχοντα ἀλλήλων περὶ τὰ 0.30, εἴς τινας θέσεις μάλιστα, ἔνθα οἱ ἀκανόνιστοι λίθοι τῶν θεμελίων ἐξέχουσι τῆς γραμμῆς τῶν λοιπῶν, ἔτι ὀλιγώτερον [3]),

[1]) *An. of Br. Sc. at Athens* 12, 1905-6 σελ. 114.

[2]) Πβλ. *JHS* 24, 1904 σελ. 54 ***(Θερσίλιον)***, *A J of. Arch.* 10, 1906 σελ. 310-11 (***Παλαίστρα*** Ὀλυμπίας) καὶ An. of Br. Sc. at Athens 12, 1905-6 σελ. 18 (***Μυρόπωλις*** στοὰ Μεγαλοπόλεως).

[3]) Ἡ ἀπόδοσις τῶν θεμελίων ἐν τῇ τομῇ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Λυκάκη (ΠΑΕ 1896 πίν. 3) δὲν εἶνε ἐντελῶς ὀρθή. Οἱ λίθοι τῶν θεμελίων δὲν εἶνε τόσον κανονικοὶ ὅσον φαίνονται ἐν τῷ σχεδίῳ, οἱ δὲ λίθοι μάλιστα τῶν θεμελίων τῶν τοίχων εἶνε καὶ μικρότεροι, καὶ τὰ θεμέλια τοῦ βάθρου χωροῦσιν εἰς τὸ ἔδαφος ὅσον σχεδὸν καὶ τὰ τῶν τοίχων.

Εἰκ. 2. Κατώφλιον νοτίας θύρας ναοῦ ἀφαιρεθέντος τοῦ ἡμίσεως τῶν προσθέτων βαθμίδων.

Εἰκ. 3. Κατώφλιον νοτίας θύρας ναοῦ μετὰ τῶν προσθέτων βαθμίδων.

θὰ ἐκτίζοντο συνηνωμένα καὶ δὲν θὰ ἔμενε καὶ μεταξὺ τούτων τόσον μικρὸν χώρισμα.

Ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς τοῦ ναοῦ ὑπάρχει θύρα· ταύτης τὸ ἀρχαῖον κατώφλιον ἐκαλύφθη (εἰκ. 2 καὶ 3) ἐν νεωτέροις χρόνοις προστεθεισῶν τριῶν βαθμίδων, αἵτινες ἀντιστοιχοῦσι εἰς ὕψωσιν τοῦ δαπέδου τοῦ σηκοῦ κατὰ 0.30 περίπου· ἐπειδὴ δὲ διὰ τούτου ἠλαττώθη καὶ τὸ ὕψος τῆς θύρας προσετέθησαν κατὰ τὰς πλευρὰς νέαι παραστάδες μειοῦσαι καὶ τὸ πλάτος ταύ-

Εἰκ. 4. Εἴσοδος τοῦ σηκοῦ.

της. Καὶ ἐπὶ τῆς κυρίας ἀνατολικῆς θύρας φαίνεται, ὅτι προσετέθη τότε τὸ νέον μέγα κατώφλιον ὕψ. 0.30, ὅση ἦτο περίπου ἡ ὕψωσις τοῦ δαπέδου τοῦ σηκοῦ. Ὅτι τοῦτο εἶνε ὑστερώτερον παρεμβεβλημένον, φαίνεται ἐκ τοῦ βαναυσικοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀπεκόπησαν οἱ λίθοι τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ (εἰκ. 4), ὅπως εἰσχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ κατώφλιον· ὅτι δὲ προηγουμένως ἡ εἴσοδος ἦτο χαμηλοτέρα φαίνεται ἐκ τῶν μικρων κοιλοτήτων, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ προδόμου ὑπὸ τὰ ἄκρα τοῦ νέου κατωφλίου καὶ αἵτινες ἐχρη-

σίμευον πρὸς ἔνθεσιν τῶν στροφίγγων τῆς θύρας[1]), ἧς αἱ κατὰ τὴν χρῆσιν σχηματισθεῖσαι τοξοειδεῖς αὔλακες φαίνονται ὁμοίως ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ προδόμου (ἴδ. εἰκ. 4 καὶ ΠΑΕ, 1896 πίν. 2).

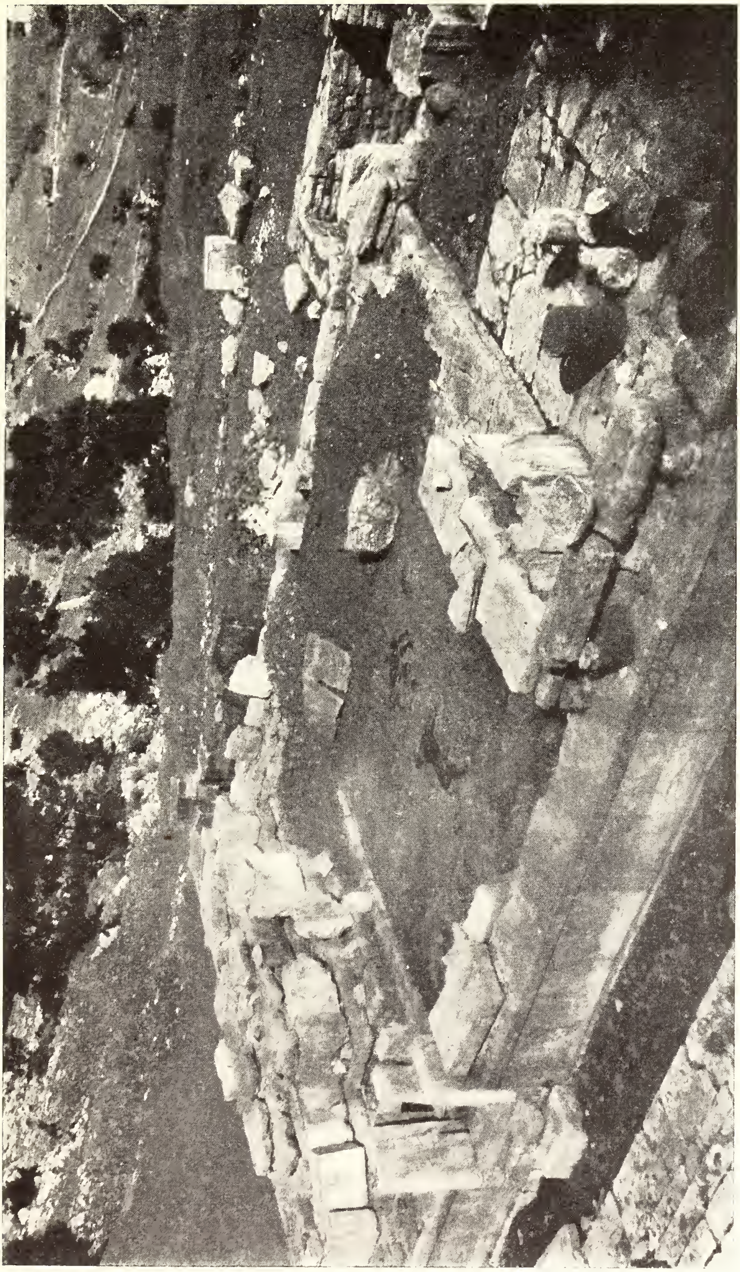
Πῶς ἦτο ἀρχῆθεν ἡ κυρία θύρα ἐσχηματισμένη δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ ἐξακριβώσω, ὅτι δ' ὅμως ἡ κυρία εἴσοδος ἦτο διάφορος τῆς νῦν σῳζομένης καὶ ὅτι τὸ δάπεδον καὶ τοῦ σηκοῦ θὰ ἦτό ποτε χαμηλότερον νομίζω ὅτι βεβαιοῦται διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων. Ἐπὶ τοῦ ὑψωθέντος οὕτω δαπέδου (εἰκ. 5) τοῦ ναοῦ εἶνε ἐπεστρωμένον τὸ καλύπτον τὸ πρόσθιον ἥμισυ τοῦ σηκοῦ ψήφωμα[2])· ἴχνη τοῦ παλαιοτέρου ἐδάφους ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀνακαλύψω σκάψας ὑπὸ τὸ ψήφωμα ἐν θέσει ἔνθα τοῦτο εἶνε κατεστραμμένον.

Ὁ κατώτερος λίθος τοῦ βάθρου, ὁ πρῶτος ὁρατὸς ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῶν θεμελίων τούτου, ἔχει ὑπολογισθῇ κατὰ τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου ὑψηλοτέρου δαπέδου τοῦ ναοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ παρὰ τὸ βάθρον ἐκ μεγάλων πλακῶν στρῶσις, ἥτις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς βάσεως τοῦ κατωτάτου ὁρατοῦ λίθου αὐτοῦ, ἄγνωστον δὲ μέχρι ποῦ ἔφθανεν, εὑρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος καὶ εἶνε κατὰ 0.30 περίπου ὑψηλοτέρα τοῦ ἀρχαίου δαπέδου ὑπολογιζομένου τατὰ τὸ ὕψος τοῦ ἀρχαίου κατωφλίου τῆς νοτίου θύρας.

Ὑποθέτω ὅτι, ἂν τὸ βάθρον κατεσκευάζετο, ὅτε τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ εὑρίσκετο εἰς τὸ ὕψος τοῦ χαμηλοτέρου κατωφλίου τῆς νοτίου θύρας, δὲν θὰ ὑψοῦτο τοῦτο ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ἐδάφους διὰ τῆς ὑπερβολικῆς ὑψώσεως τοῦ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ εὑρισκομένου δαπέδου ἀνωτέρω τοῦ λοιποῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ, ἀφοῦ καὶ γνωστὸν εἶνε ὅτι τὰ βάθρα ἐπεδιώκετο νὰ εἶνε χαμηλότερα, ὁσάκις τὸ μέγεθος τῶν ἀγαλμά-

[1]) Δύο παρόμοιαι περίπου κοιλότητες ὑπάρχουσι καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν κοιλοτήτων τῶν ἄκρων, καὶ αὗται σχεδὸν ὑπὸ τὸ κατώφλιον, ἀπέχουσαι ἀλλήλων 1.80, μὴ σημειούμεναι δ' ἐν τῷ διαγράμματι τῆς κατόψεως ἐν ***ΠΑΕ*** 1896 πίν. 2.

[2]) ΑΕ 1890 σελ. 43 κέ. πίν. 3.

Εἰκ. 5. Ναὸς Δεσποίνης μετὰ τοῦ ψηφιδωτοῦ.

των ἦτο ὑπερβολικόν, ἦτο δὲ ἤδη καὶ πρὸς τὰς διαστάσεις τοῦ ναοῦ ἀρκούντως δυσανάλογον τὸ ὕψος τῶν ἀγαλμάτων μετὰ τοῦ βάθρου.

Ἐκ πάντων τούτων συμπεραίνω, ὅτι τὸ βάθρον δὲν εἶνε σύγχρονον πρὸς τὴν ἀρχικὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ κατεσκευάσθη βραδύτερον τούτου, ὅτε δι' ἀγνώστους λόγους ἐγένετο ἀναγκαία καὶ ἡ ὕψωσις τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ.

Ὁ ὁρισμὸς τῆς χρονολογίας τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος (ἴδε ἀνωτέρω ἐν *εἰσαγωγῇ*) διὰ τῶν ἐπιγραφῶν πρὸ πάντων, καὶ δι' ἄλλων ἐνδείξεων, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος καθορίζει τὸν χρόνον τῆς κατασκευῆς καὶ τοῦ βάθρου, ἑπομένως δὲ καὶ τῆς μετασκευῆς τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ δαπέδου αὐτοῦ· ἂν σύγχρονον πρὸς ταῦτα εἶνε καὶ τὸ ψήφωμα δὲν δύναμαι νὰ εἴπω. Βεβαίως ἡ ἐργασία πρὸ πάντων τῆς κεντρικῆς παραστάσεως τούτου εἶνε ἀρκετὰ βαναυσικὴ καὶ ἁρμόζει μᾶλλον εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀνήκει πάντως ἡ μαρμαρίνη πρόστασις τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ τὰ περιβάλλοντα ταύτην κοσμήματα, οἱ κλάδοι καὶ τὰ ἀνθέμια ἠδύναντο νὰ εἶνε καὶ ἀρχαιότερα. Ἀλλ' ἂν ὁ ναὸς δὲν ἐκτίσθη συγχρόνως μετὰ τοῦ βάθρου κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας ἑκατονταετηρίδος, πότε ἐκτίσθη;

Ἂν ἀπὸ τοῦ διὰ τῶν περιελθόντων εἰς ἡμᾶς λειψάνων ἀναπαριστωμένου ναοῦ τῆς Λυκοσούρας ἀφαιρεθῇ τὸ βάθρον μετὰ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος καὶ ἡ μαρμαρίνη πρόστασις, μένει εἷς ἁπλοῦς μικρὸς ναός, οὗτινος ἡ οἰκοδομὴ οὐδεμίαν ἔκτακτον εὐκαιρίαν δυναμένην νὰ ζητηθῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ θὰ ἀπῄτει. Αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ ἐνδείξεις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ἀναβιβάσωμεν τὴν χρονολογίαν αὐτοῦ πέραν τῶν μέσων περίπου τῆς 4ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος [1]), θὰ ἠδυνάμεθα ἑπομένως, ἂν μόνον περὶ τοῦ ναοῦ προὔκειτο νὰ δεχθῶμεν οἱονδήποτε χρόνον ἀπὸ τῶν μέσων τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς 2ας ἑκατον-

[1]) JHS 24, 1904 σελ. 55. An. of Br. Sc. at Athens 12, 1905—6 σελ. 117.

ταετηρίδος ὡς χρόνον τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ, ἀφοῦ ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Παυσανίου [1]) καθίσταται πιθανώτατον, ὅτι οἱ Λυκοσούρεῖς δὲν ἐγκατέλιπον παρὰ τὴν πρόσκλησιν τῶν λοιπῶν Ἀρκάδων τὴν μικρὰν πόλιν αὐτῶν, ὅπως συνοικισθῶσιν ἐν Μεγαλοπόλει χάριν ἀκριβῶς τοῦ ἱεροῦ τῆς Δεσποίνης, οὗτινος ὁ σεβασμὸς ἠμπόδισε τοὺς Ἀρκάδας νὰ τιμωρήσωσιν αὐτοὺς διὰ τοῦτο.

Ἀλλὰ μετὰ τοῦ ναοῦ [2]) φαίνεται, ὅτι κατεσκευάσθη καὶ ὅλον τὸ ἐπίπεδον, ἐφ' οὗ κεῖται οὗτος, τοῦτο δὲ θὰ ἦτο ὁπωσδήποτε μέγα ἔργον καὶ δύσκολον διὰ μόνους τοὺς Λυκοσουρεῖς.

Δὲν πιστεύω, ὅτι εἶνε μόνον σύμπτωσις, ὅτι ἐν ταῖς εὑρεθείσαις ἐπιγραφαῖς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Δεσποίνης πλεονάκις ἀπαντῶσι τιμητικὰ ψηφίσματα τῆς τῶν Μεγαλοπολιτῶν πόλεως, σπανιώτερον δὲ μνημονεύεται ἡ πόλις τῶν Λυκοσουρέων καὶ δὴ καὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς τῶν Μεγαλοπολιτῶν πόλεως· πιστεύω μᾶλλον, ὅτι ὁ ναὸς τῆς Δεσποίνης ἀνῆκεν εἰς τοὺς Μεγαλοπολίτας καὶ διῳκεῖτο παρ' αὐτῶν, ἢ τοὐλάχιστον οὗτοι ἦσαν συνιδιοκτῆται καὶ μετεῖχον τῆς διοικήσεως αὐτοῦ μετὰ τῶν Λυκοσουρέων. Ἐν τῇ ὑστερωτέρᾳ ἐπιγραφῇ, ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ ὑπὸ Ξενάρχου (*ΑΕ* 1896 σελ. 218 - 219), φαίνεται ἡ πόλις τῶν Μεγαλοπολιτῶν δεχομένη τὴν εὐεργεσίαν καὶ τιμῶσα δι' αὐτήν. Ἐν ἑτέρᾳ δὲ ἐπιγραφῇ (αὐτόθι σελ. 230 - 2) φαίνονται ἴσως καὶ οἱ Λυκοσουρεῖς (Λυκουράσιοι) τιμῶντες διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Πρὸς τὴν Λυκόσουραν καὶ τὸ Λύκαιον ἐν γένει συνδέονται αἱ ἀρχαιόταται παραδόσεις τοῦ γένους τῶν Ἀρκάδων, δι' αὐτὸ δὲ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Δεσποίνης ἐν Λυκοσούρᾳ ἐθεωρεῖτο ὡς ἓν τῶν ἐπισημοτέρων καὶ ἁγιωτέρων κοινῶν ἱερῶν παρὰ πάντων τῶν Ἀρκάδων. Λοιπὸν πιστεύω, ὅτι ὁ ναὸς ἀρχῆθεν, πιθανώτατα τὴν 4ην ἑκατονταετηρίδα,

[1]) 8, 27, 6.

[2]) Ἴχνη ἀρχαιοτέρου τοῦ περισωθέντος ναοῦ οὔτε κάτωθεν αὐτοῦ οὔτε ἀλλαχοῦ που τοῦ ἐπιπέδου εὑρέθησαν.

ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Μεγαλοπολιτῶν, Ἀρκάδων καὶ αὐτῶν καὶ ἐπιθυμούντων πρὸς τούτοις νὰ κολακεύσωσι καὶ τοὺς λοιποὺς Ἀρκάδας, διὰ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς οἰκοδομῆς ναοῦ τῆς Δεσποίνης εἰς ἀντικατάστασιν παλαιοτέρου τινὸς ἐκεῖ που πλησίον, ἴσως ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου, εὑρισκομένου.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐξηκολούθησαν νὰ τελῶνται τὰ Λύκαια καὶ μετὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς Μεγαλοπόλεως κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὄρους τῇ συνδρομῇ πάντως τῶν Μεγαλοπολιτῶν, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν· ἐγὼ δὲ πιστεύω, ὅτι καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἐπὶ τοῦ Λυκαίου κτισμάτων ἐκτίσθησαν τότε ὑπ' αὐτῶν.

Διακρίνω οὕτω ἐν τῷ ναῷ τῆς Δεσποίνης τρεῖς περιόδους, 1ον) τὴν τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ διασωθέντες τοῖχοι τοῦ σηκοῦ μετὰ τῆς ἀρχαιοτέρας, ἄνευ τῆς ἐπενδύσεως, νοτίας θύρας, ὡς καὶ ὅλον ἴσως τὸ δάπεδον τοῦ προδόμου, 2ον) τὴν τῆς 2ας ἑκατονταετηρίδος, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ βάθρον μετὰ τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Δαμοφῶντος, ἡ ἐπενδεδυμένη νοτία θύρα, τὸ κατώφλιον τῆς πρὸς τὸν σηκὸν ἀνατολικῆς εἰσόδου καὶ ἴσως τὸ ψήφωμα ἐπὶ τοῦ ὑψωθέντος τότε δαπέδου, καὶ 3ον) τὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ κίονες τῆς προστάσεως καὶ πάντα τὰ μαρμάρινα μέρη τῆς στέγης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΛΥΚΟΣΟΥΡΑΣ

Ἀριθ. 1. Κορμὸς Δήμητρος, (εἰκ. 6) ἐφ' οὗ εἶνε προστεθειμένον γύψινον ἔκμαγμα τῆς κεφαλῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἀρχαιολογικῷ μουσείῳ Ἀθηνῶν ὑπ' ἀριθ. 1734.

Ὁ κορμὸς σῳζόμενος ἀπὸ τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν μηρῶν ἀποτελεῖται ἐκ δύο μεγάλων τεμαχίων καί τινων μικροτέρων προσαρμοζόντων εἰς ταῦτα. Πρὸς ἐπίθεσιν τῆς κεφαλῆς, ἥτις ἦτο ὁμοίως ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου μετὰ μέρους τοῦ λαιμοῦ εἰργασμένη, συνεπληρώθη τὸ ἐλλεῖπον μέρος τοῦ λαιμοῦ διὰ γύψου.

Τὸ πρῶτον τεμάχιον τοῦ κορμοῦ ἔφθανε μέχρις ὀλίγον κάτωθεν τῶν μαστῶν, ἦτο δὲ ἀρχῆθεν ἰδιαιτέρως εἰργασμένον, μολονότι ἡ κάτω ἐπιφάνεια (εἰκ. 7) αὐτοῦ, ἐφθαρμένη ὡς εἶνε, δὲν ἐπιτρέπει νὰ διακριθῇ ἐπ' αὐτῆς ἀσφαλῶς ἡ διὰ τὴν συγκόλλησιν πρὸς τὸ κατώτερον τεμάχιον ἀρχαία ἐργασία, ἧς λείψανον ἴσως εἶνε ἴχνος μικρᾶς ὀπῆς σῳζόμενον ἀριστερὰ ἐπὶ ταύτης. Ἡ κάτωθεν τῶν μαστῶν προσθία ὄψις εἶνε ἀποκεκρουμένη καὶ δι' αὐτὸ ἐκαλύφθη τὸ μέρος διὰ γύψου.

Τὸ δεύτερον τεμάχιον ἀρχόμενον ὀλίγον κάτωθεν τῶν μαστῶν εἶνε ἄγνωστον μέχρι ποῦ ἔφθανεν ἀρχῆθεν, διότι κάτω εἶνε τεθραυσμένον, φθάνον τώρα μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν μηρῶν, ὧν τινων τοῦ δεξιοῦ, ὅστις ἦτο κεκαμμένος, σῴζεται καὶ ἐλάχιστον μέρος. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ τεμαχίου εἶνε ἐπιπέδως εἰργασμένη διὰ τὴν συγκόλλησιν πρὸς τὸ ἀνώτερον τεμάχιον, ἔχει δ' ἐν τῷ μέσῳ καὶ μίαν ὀπὴν διὰ τὴν στερέωσιν (εἰκ. 8).

Κατὰ τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ δευτέρου τούτου τεμαχίου

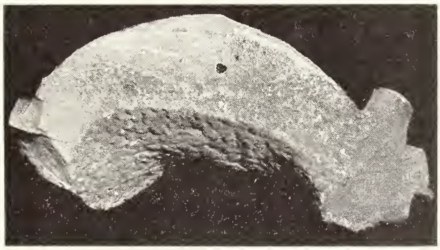
Εἰκ. 6. Ἄγαλμα Δήμητρος Δαμοφῶντος.

φαίνεται μικρὸν μέρος ζώνης, κατὰ τοῦτο δὲ συνεπληρώθη ὁλόκληρος ἡ ζώνη τῆς Θεᾶς.

Ὁ χιτὼν τῆς θεᾶς ἐκομβώνετο διττῶς, ὕπερθεν καὶ κατωτέρω τοῦ ἄκρου τοῦ ὤμου, ὅστις ἔμενεν οὕτω γυμνός. Ὁ ἀριστερὸς ὦμος εἶνε ἐλαφρῶς ὑψωμένος καταδεικνύων ἀρκούντως τὴν θέσιν τοῦ βραχίονος, ὅστις ἐτείνετο πρὸς ἀριστερά· ὁ δεξιὸς ὦμος εἶνε τοὐναντίον κεχαλαρωμένος ὑποδεικνύων, ὅτι ὁ βραχίων κατεφέρετο ἄνευ ἐντεταμένης τινος δράσεως. Ἐπὶ τῶν ὤμων σῴζεται ἄνωθεν τοῦ στήθους τὸ ἄκρον πλοκάμου ὑποβοηθοῦν εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ τρόπου τῆς διασκευῆς τῆς κόμης τῆς θεᾶς.

Εἰκ. 7. Ὄψις ἐκ τῶν κάτω ἀνωτέρου μέρους κορμοῦ Δήμητρος.

Εἰκ. 8. Ὀπισθία ὄψις κατωτέρου μέρους κορμοῦ Δήμητρος.

Τοῦ πέπλου, ὅστις ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς (εἰκ. 9) καὶ τῶν σῳζομένων ἐν Ἀθήναις τεμαχίων τούτου, κατέπιπτεν ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου τῆς θεᾶς, οὐδὲν μέρος σῴζεται ἐπὶ τοῦ κορμοῦ.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ κορμοῦ (εἰκ. 10) ἡ ἐπιφάνεια εἶνε ἐπίτηδες εἰς δύο ἐπίπεδα ἀποκεκομμένη καὶ κατειργασμένη οὕτως ὥστε νὰ προσκολλᾶται ἀσφαλῶς ἐπὶ ταύτης ὁ ἐξ ἰδίου τεμαχίου κατεσκευασμένος δεξιὸς βραχίων. Πρὸς ἀσφαλῆ σύνδεσιν τοῦ βραχίονος μετὰ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχουσι

δύο βαθύταται όπαὶ ἐπὶ τούτου κατὰ τὸ ὕψος τοῦ ὤμου, αἵτινες ἐν ἀρχῇ ἔχουσι κοινὸν ἄνοιγμα καὶ εἶτα διαιροῦνται διευθυνόμεναι ἀντιθέτως ἡ μὲν μία μέχρι βάθους 0.48, ἡ δ᾽ ἑτέρα μέχρι 0.38 Ἀντίστοιχοι ὀπαὶ θὰ ὑπῆρχον καὶ ἐπὶ τοῦ βραχίονος. Ἴχνος ἑτέρας μικροτέρας ὀπῆς ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου. Καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς ὑπάρχουσι δύο ὀπαὶ διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ βραχίονος. Τούτων ἡ μία ὁριζοντίως διευθυνομένη ἔχει βάθ. 0.30 καὶ διάμ. 0.04 πλὴν μικροῦ μέρους κατὰ τὴν ἀρχὴν σχηματίζοντος πλατύτερον κοίλωμα, ἡ δ᾽ ἑτέρα σῴζει ἀκόμη ὀλίγον μόλυβδον. Καὶ διὰ τὴν συγκόλλησιν τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ὑπῆρχεν ὀπή, ἧς τὸ ἄκρον σώζεται ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρουςτοῦ κορμοῦ.

Εἰκ. 9. Ὀπισθία ὄψις κεφαλῆς Δήμητρος.

Κατὰ τὸ κάτω ἄκρον τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει κάθετος τραπεζοειδὴς ἐγκοπὴ (μήκ. 0.20 πλ. ἄνω 0.11 κάτω 0.08 καὶ βάθ. περίπου 0.04) πρὸς ἔνθεσιν ἰδιαιτέρως εἰργασμένου σφηνοειδοῦς τινος τεμαχίου, παραπλησία δ᾽ ἐγκοπὴ ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τοῦ κάτω ἄκρου τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς, ἔνθα σῴζεται κάτω καὶ μικρὸν μέρος ἐπιπέδως εἰργασμένον καὶ προερχόμενον ἴσως ἐκ τῆς ἐπιπέδου ἐργασίας τοῦ μέρους τοῦ κορμοῦ, ὅπερ ἐφηρμόζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὀπίσω ὁ κορμὸς εἶνε ἀκατέργαστος, ἐπιπέδως ἀποκεκομμένος καὶ κεκοιλωμένος εἰς ἀρκετὸν βάθος (ἴδ. εἰκ. 7), οὕτως ὥστε τὸ πάχος τοῦ μαρμάρου νὰ ποικίλλῃ μεταξὺ 0.35 καὶ

Εἰκ. 10. Πλαγία ὄψις ἀγάλματος Δήμητρος.

0.20 Ὕψος ἔχει ὁ κορμός, ὡς εἶνε συγκεκολλημένος ἐν τῷ μουσείῳ μετὰ τῆς κεφαλῆς 2.40, πλάτος μέγιστον 1.25, περίπου. *ABSA* XIII, σελ. 365 κέ. εἰκ. 7, 24 A, C, D καὶ 25.

Ἀριθ. 2. Ὁ δεξιὸς μηρὸς τῆς Δήμητρος (εἰκ. 11) τεθραυσμένος ἄνω καὶ κάτω· καλύπτεται ὑπὸ τῶν ὁριζοντίων πτυχῶν τοῦ χιτῶνος καὶ εἶνε κεκοιλωμένος τετραγωνικῶς παραπλησίως πρὸς τὸν λοιπὸν κορμόν. Ὕψ. 1.02, πλ. 0.40.
ABSA XIII, σελ. 368.

Εἰκ. 11. Ὁ δεξιὸς μηρὸς τῆς Δήμητρος.

Ἀριθ. 3. Τὸ ἀριστερὸν γόνυ (εἰκ. 12) μετὰ μέρους τῆς κνήμης τῆς Δήμητρος. μεγάλαι πτυχαὶ διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω καὶ μεταξὺ τῶν δύο σκελῶν· Ὕψ. 0.55.
ABSA XIII σελ. 368.

Ἀριθ. 4. Δεξιὸς βραχίων τῆς Δήμητρος (εἰκ. 13) γυμνός, ἄνευ τῆς χειρός. Ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ἄνω βραχίονος τεθραυσμένον. Τὸ ἄνω ἄκρον εἶνε διῃρημένον εἰς δύο διάφορα ἐπίπεδα διὰ τὴν προσκόλλησιν εἰς τὸν κορμόν. Κατὰ τὸ κάτω ἄκρον εἶνε κατειργασμένος καὶ ἔχει μίαν ὀπὴν πρὸςσυγκόλλησιν τῆς χειρός.
Πάχ. τοῦ ἄνω βραχίονος 0.33· τοῦ κάτω βραχίονος 0.30· Μῆκ. μεταξὺ τῶν δύο σῳζομένων ἄκρων 1,00 περίπου. *ABSA* XIII, σελ. 368.

'Αριθ. 5. 'Αριστερὰ χεὶρ Δήμητρος (εἰκ. 14) ἐφ' ἧς σῴζονται προσκεκολλημένοι μόνον ὁ ἀντίχειρ καὶ ὁ μέσος δάκτυλος κολοβός. Τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας ὅλον τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ εἶνε ἐπίτηδες ἀποκεκομμένον καὶ ἔχει κατὰ τὸ μέσον περίπου ἴχνος ὀπῆς.

Μῆκ. ἀπὸ ἀριστεροῦ ἄκρου παλάμης μέχρις ἄκρου ἀντίχειρος 0.455. Πλάτ. ἀπὸ ἐξωτερικοῦ ἄκρου μεγάλου δακτύλου μέχρις ἐξωτερικοῦ ἄκρου μικροῦ δακτύλου 0.31.

ABSA XIII σελ. 367 εἰκ. 8 Λ.

Εἰκ. 12. 'Αριστερὸν γόνυ Δήμητρος.

'Αριθ. 6. Τμήματα τῶν ποδῶν τῆς Δήμητρος (εἰκ. 15). Σῴζεται ἀμφοτέρων τὸ πρόσθιον ἥμισυ περίπου. Τοῦ δεξιοῦ διατηροῦνται ὁ μέγας καὶ ὁ μικρὸς δάκτυλος καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῶν δύο μέσων, ἔχει δ' οὗτος μῆκος ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ μεγάλου δακτύλου μέχρι τοῦ μέσου περίπου τῆς πτέρνης 0.285, Τῆς κάτω ἐπιφανείας λείπει τὸ ὀπίσθιον ἥμισυ, τοῦ δ' ἑτέρου σῳζομένου ἡμίσεως μέρος μὲν εἶνε λεῖον, μέρος δὲ φέρει μικρὰς ἐγκοπάς. Τὸ σῳζόμενον μέρος τοῦ ποδὸς ἦτο ἰδιαιτέρως εἰργασμένον.

Ὁ ἀριστερὸς ποὺς σῴζεται μέχρι περίπου τοῦ μέσου, ἀλλὰ λείπουσι πάντες σχεδὸν οἱ δάκτυλοι πλὴν τῶν ῥιζῶν τῶν μέσων. Ὁ μικρὸς δάκτυλος λείπει ἐξ ὁλοκλήρου μετὰ τμήματος τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ποδός. Καὶ ὁ ποὺς οὗτος ἦτο ἰδιαιτέρως εἰργασμένος, ἔχει δ' ὁριζοντίαν ὀπὴν διὰ τὴν προσκόλλησιν.Κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους

τοῦ ποδὸς σῴζεται μικρὸν ἐξόγκωμα, τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος τῆς θεοῦ. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδὸς εἶνε ἐντελῶς λελειασμένη, ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ εἶνε ὁρατή, μόνον δὲ κάτωθεν τοῦ μεγάλου δακτύλου παρατηρεῖται ἀνωμαλία τις κατὰ τὴν λείανσιν. Σῳζόμενος ἀριστερός τις μέγας δάκτυλος ἀνήκει πιθανώτατα εἰς τὸν πόδα μολονότι διαφέρει ὀλίγον κατὰ τὰς διαστάσεις (0.07 πάχ. πρὸς 0.074 τοῦ δεξιοῦ· 0.10 μήκ. πρὸς 0.115 τοῦ δεξιοῦ) καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὄνυχος ἀπὸ

Εἰκ. 13. Δεξιὸς βραχίων Δήμητρος.

τοῦ ἀντιστοίχου δεξιοῦ δακτύλου. Μῆκ. σῳζόμενον ἀριστεροῦ ποδὸς 0.335.

ABSA XIII, σελ. 368 εἰκ. 10 Β.

Ἀριθ. 7. Μέρος τοῦ δεξιοῦ τοῦ στήθους τῆς Δεσποίνης μετὰ μικροῦ μέρους τοῦ λαιμοῦ (εἰκ. 16). Σῴζεται καὶ ὀλίγον ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ χιτῶνος. Οὗτος πλὴν τοῦ κοσμήματος τῶν λυροειδῶν ἀνθεμίων, ὅπερ φέρει παρὰ τὸ ἄκρον εἶχε καὶ οἱονεὶ συνεστραμμένην ὤαν ἀποτελουμένην ἐκ πλέγματος φύλ-

λων δάφνης, ὡς φαίνεται. Κατὰ τὸ δεξιὸν ὀπίσθιον μέρος εἶνε ἄρτιον καὶ φέρει βαθέα κτυπήματα ἐργαλείου καὶ ὀπήν· Ὕψ. μέγ. σῳζόμ. 0.37.

Σῴζεται καὶ ἕτερον μικρὸν τεμάχιον τοῦ ἀριστεροῦ ἄνω μέρους τοῦ στήθους τῆς Δεσποίνης μετὰ λειψάνου τοῦ χιτῶνος.

ABSA XIII, σελ. 373 εἰκ. 13.

Ἀριθ. 8. Μικρὸν τεμάχιον ἐκ τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς κεφαλῆς τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 17), ἐξ ἧς κατέπιπτεν ὁ πέπλος· ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ τεμαχίου τούτου ἡ κόμη τῆς Δεσποίνης περιείχετο ἐν ὀθόνῃ τινί. Ἔχει ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος. Ὕψ. 0.37. πλ. 0.26 καὶ πάχ. 0.09.

ABSA XIII σελ. 372 εἰκ. 11 Λ.

Εἰκ. 14. Ἀριστερὰ χεὶρ Δήμητρος.

Ἀριθ. 9. Ὁ δεξιὸς βραχίων τῆς Δεσποίνης μετὰ τῆς χει-

Εἰκ, 15. Μέρη ποδῶν Δήμητρος.

ρός, δι᾽ ἧς κρατεῖται ἡ κίστη (εἰκ. 18). Ἔξωθεν εἶνε κεκα-

λυμμένος ὑπὸ τοῦ κατακοσμήτου πέπλου, ὅστις κατερχόμενος

Εἰκ. 16. Μέρη σώματος Δεσποίνης.

ἀπὸ τοῦ ὀπισθίου τῆς κεφαλῆς καὶ καλύπτων τὸ νῶτον καὶ τοὺς ὤμους ἐσύρετο διὰ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. Ἐπὶ τῶν πτυχῶν τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ κεκαμμένου βραχίονος τεμαχίου τοῦ πέπλου (εἰκ. 19) ὑπάρχουσι διάφοροι ἀνάγλυπτοι παραστάσεις καὶ κατὰ μὲν τὸ ἄκρον τοῦ πέπλου σειρὰ ἐπιμήκων κροσσῶν, μετὰ ταῦτα δὲ σειρὰ ἀντωπῶν δελφίνων ἐναλλὰξ μεθ᾽ ἱπποκαμπῶν, καὶ εἶτα κλάδος δάφνηςκαὶ μετ᾽ αὐτὸν κεραυνοὶ ἐναλλὰξ μετ᾽ ἀετῶν· ὑπάρχει πρὸς

Εἰκ. 17. Τεμάχιον κεφαλῆς Δεσποίνης.

τούτοις καὶ μία σειρὰ ἀντωπῶν ὄφεων, ὡς φαίνεται, ἥτις ὅμως δὲν διακρίνεται ἀσφαλῶς.

Κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ βραχίονος παρὰ τὸν ὦμον φαίνεται καὶ μέρος τοῦ χιτῶνος, ὅστις εἶχεν ἴσως βραχείας χει-

Εἰκ. 18. Δεξιὸς βραχίων Δεσποίνης.

ρίδας. Τῆς χειρὸς λείπει ἐξ ὁλοκλήρου ὁ δείκτης καὶ ὁ μικρὸς δάκτυλος, σχεδὸν δ' ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ὁ μέγας, εἶνε δ' ἐφθαρμένοι ὀλίγον καὶ οἱ λοιποί· ἐπὶ τῆς κίστης, ἧς ἡ ἐπιφάνεια εἶνε τετριμμένη, φαίνονται πτυχαὶ δηλοῦσαι, ὅτι

Εἰκ. 19. Τεμάχιον πέπλου Δεσποίνης.

ἦτο κεκαλυμμένη δι' ὀθόνης· εἶνε δ' αὕτη ἔσωθεν καὶ κάτωθεν εἰργασμένη διὰ τὴν προσαρμογὴν ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς Δεσποίνης.

Μέρος τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ βραχίονος εἶνε τεθραυσμένον,

ἐκεῖ δ᾽ ὑπάρχει καὶ ὀπὴ διὰ τὴν συγκόλλησιν, ἔσωθεν δὲ κατὰ τὴν μασχάλην ὑπάρχει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐλλειψοειδὲς ἔμβολον μήκ. 0.30. Μήκ. μεταξὺ τῶν δύο σῳζομένωνἄκρων 1.29, πάχ. κατὰ τὸ γυμνὸν τοῦ ἄνω βραχίονος 0.325. Ὕψ. τῆς κίστης 0.26.

ABSA XIII σελ. 371 εἰκ. 9, 374 εἰκ. 15.

Εἰκ. 20. Ἀριστερὰ χεὶρ Δεσποίνης.

Ἀριθ. 10. Ἀριστερὰ χεὶρ Δεσποίνης κρατούσης μέρος τοῦ σκήπτρου (εἰκ. 20). Προσκεκολλημένα εἶνε τὸ κάτω ἄκρον τῆς παλάμης καὶ τὸ ἄκρον τοῦ μέσου δακτύλου, ὅστις εἶνε ὅλως παρὰ φύσιν κεκαμμένος. Ὁ ἀντίχειρ ἦτο πρόσθετος, ὡς δεικνύει μικρὰ ὀπὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει. Ὀπὴ λεπτὴ ὑπάρχει καὶ κατὰ τὸ κάτω καὶ ἄνω ἄκρον τοῦ σκήπτρου. Ὀπὴ ὑπάρχει πρὸς τούτοις ἐπὶ τοῦ σκήπτρου καὶ ἀντικρὺ τοῦ μεγάλου δακτύλου ἐν τῷ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ σκήπτρου κενῷ. Ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια πλαγίως ἀποκεκομμένη ἔχει δύο μικρὰς ὀπάς, ἐν αἷς εὑρίσκεται μελαινά τις κόνις, ἴσως σκωρία σιδήρου. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς χειρὸς εἶνε πολλαχῶς διάβρωτος καὶ θρυμματίζεται εὐκόλως.

Μῆκ. ἀπὸ ἄκρου παλάμης μέχρις ἄκρου σκήπτρου 0.43. Πάχ. σκήπτρου 0.098.

ABSA XIII σελ. 370 εἰκ. 11 Β.

Ἀριθ. 11. Τὸ κατὰ τοὺς μηροὺς τεμάχιον τοῦ σώματος

τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 21). Καλύπτεται ὅλον ὑπὸ τοῦ πέπλου, ὅστις συνεπυκνοῦτο κρατούμενος ὑπὸ τῆς δεξιᾶς χειρὸς παρὰ τὴν κίστην καὶ ἡπλοῦτο ἔπειτα ἐπὶ τῶν μηρῶν. Τῶν ἀναγλύφων τοῦ πέπλου φαίνονται ἐπὶ τοῦ τεμαχίου τούτου μόνον ἡ σειρὰ τῶν κεραυνῶν καὶ ἀετῶν καὶ τοῦ κλάδου τῆς δάφνης, παρελείφθησαν δὲ αἱ ἐπὶ θαλασσίων ἵππων Νηρηΐδες, αἵτινες ἔπρεπε νὰ εἶνε ἐπὶ τῆς κατωτέρας σειρᾶς, ἐνῷ δεξιὰ φαίνονται οἱ κροσσοὶ τοῦ ἀνωτέρου ἄκρου τοῦ δεδιπλωμένου πέπλου. Ἀριστερὰ ὑπάρχει μεγάλη ἐγκοπή, ἐν ᾗ προσηρμόζετο ἡ χεὶρ μετὰ τῆς κίστης, ἧς μικρὸν μέρος ἦτο

Εἰκ. 21. Τεμάχιον σώματος Δεσποίνης.

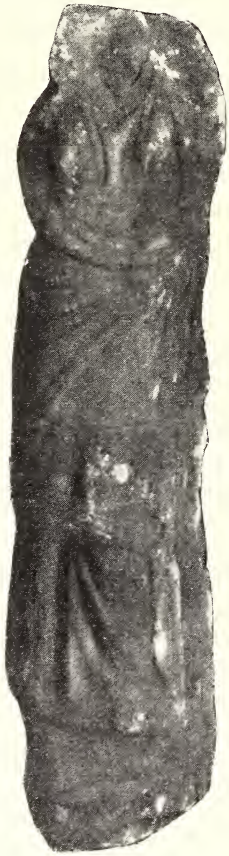
εἰργασμένον ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ τεμαχίου. Τὸ τεμάχιον κάτω εἶνε ἐπίπεδον, διότι προσηρμόζετο ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἀλλὰ καὶ αἱ δύο ἄλλαι μεγάλαι αὐτοῦ πλευραὶ εἶνε κατειργασμέναι διὰ τὴν συγκόλλησιν πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος τῆς Δεσποίνης. Τὸ πρὸς τὰ γόνατα μέρος ἔχει δύο ὀπὰς (ἡ μία βάθ. 0.07) διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ κατωτέρου τεμαχίου. Ἡ ἐπιφάνεια δὲν διατηρεῖται καλῶς. Πλάτ. τοῦ τεμαχίου 1.10.
ABSA XIII σελ. 371 εἰκ. 12.

Ἀριθ. 12. Τεμάχιον ἐκ τοῦ πέπλου τῆς Δεσποίνης μετὰ καθέτων πτυχῶν (εἰκ. 22) ἀνῆκον πιθανώτατα εἰς τὸ μέρος

αὐτοῦ, ἐν ᾧ εἰκονίζονται αἱ φέρουσαι τὰ θυμιατήρια Νῖκαι. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς μιᾶς πτυχῆς εἰκονίζεται Νίκη ἐν πτήσει σῳζομένη μέχρι τῶν γονάτων, φέρουσα δεδιπλωμένον χιτῶνα ἐζωσμένον ἄνωθεν τῆς ὀσφύος διὰ ζώνης ὁμοίας πρὸς τὴν

Εἰκ. 22. Τεμάχιον πέπλου Δεσποίνης.

Εἰκ. 23. Τεμάχιον πέπλου Δεσποίνης.

τῶν ἀγαλμάτων τῶν θεῶν. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς εἶνε ἐφθαρμένη. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς ἑτέρας πτυχῆς εἰκονίζεται κάθετος κλάδος δάφνης. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου εἶνε τεθρυμμένη. Ὕψ. 0.38, πλ. 0·18.

ABSA XIII, σελ. 373 εἰκ. 14 B.

Ἀριθ. 13. Τεμάχιον ἐκ τοῦ πέπλου τῆς Δεσποίνης ἐκ τῆς ἀκμῆς καθέτου πτυχῆς (εἰκ. 23), ἐφ᾽ ἧς ὑπάρχει ἀνάγλυπτος γυνὴ ἐνδεδυμένη χιτῶνα ποδήρη ἐζωσμένον, καὶ πρὸς τούτῳ περίεργόν τι πεπλοειδὲς ἔνδυμα, ὅπερ ὡς φαίνεται κατερχόμενον ἐπὶ τοῦ νώτου ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐσύρετο διὰ τῶν βραχιόνων καλυπτομένων καὶ τούτων ὑπ᾽ αὐτοῦ πρὸς τὸ πρόσθιον τοῦ σώματος, ὅπερ ἐκαλύπτετο ὑπὸ τούτου ὁμοίως ἀπὸ τῆς κοιλίας μέχρι κάτωθεν τῶν γονάτων. Ἡ γυνὴ φαίνεται βαίνουσα ἠρέμα μετὰ προτεταμένου τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Ἡ

Εἰκ. 24 Τεμάχια πέπλου Δεσποίνης.

κεφαλὴ αὐτῆς λείπει. Καὶ τὸ τεμάχιον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸ μέρος τοῦ πέπλου, ἐν ᾧ εἰκονίζονται αἱ πτερωταὶ Νῖκαι, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ κάτωθεν τῆς γυναικὸς εἰκονιζομένου κλάδου δάφνης. Ὕψ. 0.255. Πλάτ. 0.09.

ABSA XIII, σελ. 373 εἰκ. 14 Α.

Ἀριθ. 14. Τεμάχια ἐκ τοῦ κάτω ἄκρου τοῦ χιτῶνος τῆς Δεσποίνης μετὰ πτυχῶν ἐστρογγυλωμένων (εἰκ. 24)· σῴζεται μέρος τῆς παραστάσεως τῶν ὀρχουμένων ζωοειδῶν δαιμόνων καὶ τῆς σειρᾶς μετὰ τοῦ σπειροειδοῦς κοσμήματος. Ἡ ἐπι-

φάνεια τεθρυμμένη. Ὕψ. τοῦ μὲν ἑνὸς 0.175 καὶ πλ. 0.17, τοῦ δ' ἑτέρου ὕψ. 0.15 καὶ πλ. 0.10.

Ἀριθ. 15. Τρία μικρὰ τεμάχια πτυχῶν ἐκ τοῦ ἄκρου φορέματος ἴσως τοῦ πέπλου τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 25). Διακρίνονται ἀνάγλυπτοι κροσσοί, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑνὸς τεμαχίου καὶ μέρη τοῦ σπειροειδοῦς κοσμήματος. Μῆκ. 0.23, ὕψ. 0.12 καὶ τοῦ μικροτέρου τεμαχίου ὕψ. 0.14 καὶ μῆκ. 0.09. Πέντε τεμάχια τοῦ πέπλου τῆς Δεσποίνης μετ' ἀναγλύπτων κλάδων δάφνης. Ὕψ. τοῦ μεγίστου 0.23 καὶ πλ. 0.10, τοῦ δ' ἐλαχίστου πλάτ. 0.17 καὶ ὕψ. 0.08.

Εἰκ. 25. Τεμάχια πέπλου Δεσποίνης.

Ἀριθ. 16. Τεμάχιον τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τῆς Δεσποίνης. Καλύπτεται ὑπὸ ὑποδήματος, ἐφ' οὗ φαίνονται ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος (εἰκ. 26). Μῆκος 0.18 ὕψ. 0.16. Τῶν ποδῶν τῆς Δεσποίνης σῴζονται καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ τεμάχια.

Εἰκ. 26. Τεμάχια δεξιοῦ ποδὸς Δεσποίνης.

ABSA XIII σελ 369 εἰκ. 10.

Ἀριθ. 17. Τεμάχιον ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ Ἀνύτου

(εἰκ. 27)· ἀριστερὰ φαίνονται ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἄκρα δύο πλοκάμων, ὧν ὁ ἕτερος ἔχει κατὰ τὸ τέρμα δύο ὀπάς. Παρὰ τὸν πλόκαμον εἶνε ἀναγεγλυμμένα δύο ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ἀντιθέτως βαίνοντα λυκοειδῆ ζῷα, ἐξ ὧν τοῦ δευτέρου μόνον τὰ ὀπίσθια σκέλη σῴζονται. Τὸ φέρον τὰ ζῷα καὶ τὸν πλόκαμον μέρος τοῦ τεμαχίου χωρίζεται ἀπὸ τοῦ κατωτέρου δι' ὁριζοντίας ἐξωγκωμένης γραμμῆς, κατωτέρω τῆς ὁποίας ἐπὶ τοῦ στήθους ὑπάρχει ἀνάγλυπτος κάθετος γραμμὴ ἐκ πλέγματος φύλλων μύρτου. Τὰ κοσμήματα ταῦτα ἀνῆκον κατὰ τὸν *Dickins* εἰς τὸν θώρακα τοῦ Ἀνύτου. Ἄνωθεν τῶν ζώων ὑπάρχουσι τρεῖς ὀπαί. Δεξιὰ κάτω εἶνε εἰργασμένον, ὅπως προσκολλᾶται εἰς ἕτερον τεμάχιον, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ὡς καὶ ὄπισθεν εἶνε τεθραυσμένον. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου εἶνε τραχεῖα ἐκ τῆς ἐπικολλήσεως μικρῶν κρυστάλλων τιτάνου. Ὕψ. 0.36, πλ. 0.20 καὶ πάχ. 0.10.

ABSA XIII, σελ. 381 εἰκ. 20 A.

Εἰκ. 27. Τεμάχιον ἐκ τοῦ ὤμου τοῦ Ἀνύτου.

Ἀριθ. 18. Ὅμοιον πρὸς τὸ προηγούμενον τεμάχιον ἐκ τοῦ ἑτέρου ὤμου τοῦ Ἀνύτου μετὰ δύο πλοκάμων καὶ ἑνὸς ζώου μεταξὺ τούτων (εἰκ. 28). Αἱ πτυχαί, αἵτινες φαίνονται κάτωθεν τῆς ὑπὸ τὸ ζῷον γραμμῆς δυσκολεύουσι τὴν ἀποδοχὴν τῆς γνώμης, ὅτι εἰκονίζεται ἐνταῦθα ὁ θώραξ τοῦ

Ἀνύτου. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου κατὰ τὸ κατώτερον τοῦ τεμαχίου τεθρυμμένη. Ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος. Ὕψ. 0.365, πλ. 0.23, πάχ. 0.125.

ABSA. XIII, σελ. 381 εἰκ. 20B.

Ἀριθ. 19. Μέρος γυμνοῦ δεξιοῦ βραχίονος μετὰ τοῦ ἀγκῶνος ἀνήκοντος εἰς τὸν Ἄνυτον. Ἄνω ἔχει ὀπὴν βάθ. 0.15 διὰ τὴν συγκόλλησιν. Μήκ. 0.46, πάχ. 0.15.

Εἰκ. 28. Τεμάχιον ἐξ ὤμου τοῦ Ἀνύτου.

ABSA σελ. 381 εἰκ. 21.

Ἀριθ. 20. Τεμάχιον ἐκ τῶν πτερυγίων τοῦ θώρακος τοῦ Ἀνύτου (εἰκ. 29), ἔχον ἄνω μὲν δύο μικρὰς σειρὰς λεπτοτέρων πτερυγίων καὶ κάτω μίαν σειρὰν ἐκ μεγαλειτέρων τοιούτων. Εἶνε ἡ μόνη ἀρτία πλὰξ ἐκ τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὸ κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος τοῦ Ἀνύτου. Ἀδήλως πως διαφαίνεται ἐνιαχοῦ ἐρυθμὸν χρῶμα. Ὀπίσω εἶνε λεῖον καὶ ἔχει ἐν τῷ μέσῳ μίαν ὀπήν, ὅπως προσηλοῦται ἐπὶ τοῦ ξυλίνου πιθανῶς πυρῆνος τοῦ ἀγάλματος. Μῆκ. 0.55, πλ. κάτω 0.125 καὶ πάχ. 0.04.

Ἀριθ. 21. Διάφορα τεμάχια ἐκ τοῦ ἀνωτέρου μέρους τῶν πτερυγίων τοῦ θώρακος τοῦ Ἀνύτου (εἰκ. 30). Πάντα ἔχουσι πάχ. μεταξὺ 0.06 καὶ 0.04, ἔχουσι δὲ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν λείαν καὶ ὀπὰς διὰ τὴν καθήλωσιν·

ABSA XIII, σελ. 381 εἰκ. 21.

'Αριθ. 22. Τεμάχιον ἐκ γυμνῆς δεξιᾶς κνήμης ἀνηκούσης εἰς τὸν Ἄνυτον. Ὕψ. 0.31, πάχ. 0.23.

'Αριθ. 23. Τὸ πρόσθιον ἥμισυ τοῦ γυμνοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Ἀνύτου ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου εἰργασμένον (εἰκ. 31). Λείπουσιν ὁ μέγας δάκτυλος καὶ ὁ παρ' αὐτόν. Οἱ δάκτυλοι κλίνουσιν ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ φαίνονται ὅτι ἐπάτουν στερεῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Κάτω ἔχει δύο ὀπὰς διὰ τὴν στερέωσιν ἐπὶ τῆς βάσεως διαμ. 0.015 καὶ βάθ. 0.03. Πλάτ. ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ μικροῦ μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ μεγάλου δακτύλου 0.225.

ABSA XIII, σελ. 367 εἰκ. 8 B.

Εἰκ. 29. Τεμάχια ἐκ τοῦ θώρακος τοῦ Ἀνύτου.

'Αριθ. 24. Ἀνάγλυπτον τεμάχιον πλακοειδοῦς μαρμάρου ἐργασίας ὁμοίας πρὸς τὴν τῶν ἀγαλμάτων, μὴ δυνάμενον ὅμως νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἓν τούτων ἀσφαλῶς (εἰκ. 32). Ὀπίσω φαίνεται ὅτι εἶνε ἐπίτηδες κατειργασμένον καὶ ἐλαφρῶς κεκοιλωμένον, ἔχει δὲ πάχ. 0.045 κατὰ τὸ κέντρον καὶ 0.025 κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον. Σῴζεται τὸ πρόσθιον τῶν κορμῶν δύο θαλασσίων ἵππων, ἐφ' ὧν ἵππευον Νηρηΐδες, ὡς φαίνεται ἐκ μέρους τοιαύτης διατηρηθέντος ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἵππου. Τῶν κεφαλῶν τῶν ἵππων σῴζεται μόνον ἡ τοῦ πρώτου ἀλλ' ἐφθαρμένη καὶ αὕτη. Διαστάσεις τεμαχίου 0.27 πρὸς 0.135. Ἐπὶ ἑτέρου μικροῦ τεμαχίου (0.11 πρὸς 0.06) σῴζεται μόνον ὁ ποὺς ὁμοίου ζώου.

Ἀριθ. 25. Κορμὸς Ἀρτέμιδος (εἰκ. 33) ἀπὸ τῶν μαστῶν μέχρι που τῶν μηρῶν συγκολληθεὶς ἐκ διαφόρων τεμαχίων. Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ κορμοῦ μέχρι τῆς γυψίνης κεφαλῆς

Εἰκ. 30. Τεμάχια θώρακος Ἀνύτου.

(Ἐθνικοῦ μουσ. Ἀθηνῶν ἀριθ. 1735) συνεπληρώθη ὁμοίως διὰ γύψου. Φέρει χιτῶνα ἔζωσμένον ἀμέσως κάτωθεν τῶν μαστῶν· οὗτος ἦτο κατὰ τὰ ἄκρα κεκοσμημένος δι᾿ ἀναγλύπτων φύλλων δάφνης, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ σῳζομένου ἄκρου παρὰ τὴν δεξιὰν μασχάλην. Πλὴν τούτου ἡ Ἄρτεμις ἦτο περιβεβλημένη καὶ διὰ δέρματος, ὅπερ κρατούμενον διὰ τῆς ζώνης κατέπιπτεν διττῶς ἐπτυγμένον περὶ τὴν ὀσφύν. Ἡ τριχωτὴ ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος (εἰκ. 34) διακρίνεται σαφῶς ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ χιτῶνος. Ἐπὶ τῆς ζώνης ὑπάρχουσι μι-

Εἰκ. 31. Μέρος δεξιοῦ ποδὸς Ἀνύτου.

κραὶ ὀπαὶ δηλοῦσαι, ὅτι ἦσαν εἰς ταύτην προσηλωμένα μετάλλινα πιθανῶς κοσμήματα. Κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν κάτω φαίνεται καὶ μέρος ἑτέρου ἐνδύματος περιβάλλοντος ὁριζοντίως τὸ σῶμα εἰς τὸ ὕψος τοῦ μηροῦ περίπου· εἶνε τοῦτο ἡ συνέχεια τοῦ ἱματίου, ὅπερ κατέπιπτεν ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ὡς φαίνεται ἐξ ὄγκου σῳζομένου ἐκεῖ.

Κατὰ τὴν κάτωθεν τῆς δεξιᾶς μασχάλης χώραν μέχρι τῆς ζώνης ὑπάρχει χῶρος ἐπίτηδες εἰργασμένος (εἰκ. 35) διὰ τὴν συγκόλλησιν τοῦ βραχίονος, ἐν τούτῳ δ᾽ ὀλίγῳ ἀνωτέρω τῆς ζώνης μία μεγάλη ὀπὴ διήκουσα δι᾽ ὅλου τοῦ πάχους τοῦ μαρμάρου. Ἐκ τῆς θέσεως τῆς κατεργασίας ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ὁ δεξιὸς βραχίων τῆς Ἀρτέμιδος ὀφείλει νὰ τεθῇ ἀρκούντως χαμηλότερον ἢ ὡς εἰκονίσθη ἐν τῇ ἀναπαραστάσει ἐν ABSA XIII πίν. 12. Τὰ κάτω ἄκρα τοῦ σῳζομένου μέρους τοῦ κορμοῦ εἶνε ἐπίτηδες κατειργασμένα, ὅπως προσκολληθῶσιν εἰς ταῦτα τὰ ἰδιαιτέρως κατεσκευασμένα κατώτερα μέρη· δεξιὰ ὑπάρχει πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μία μεγάλη ὀπή· ὁμοία δ᾽ ὀπὴ ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, ἐν ᾗ σῴζεται ἀκόμη μόλυβδος.

Εἰκ. 32. Τεμάχιον μετὰ θαλασσίων ἵππων.

Καὶ τοῦ κορμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος τὸ ὀπίσθιον ἦτο κεκοιλωμένον, ὡς φαίνεται πρὸ πάντων ἐκ τοῦ σῳζομένου καθ᾽ ὅλον τὸ πάχος δεξιοῦ μέρους. Ὕψ. κορμοῦ ἄνευ κεφαλῆς 1.33.

ABSA XIII, σελ. 377 κέ. εἰκ. 18. Πδλ. *S. Reinach*, *BCH* 1906 (L' Artemis Arcadiene et la deesse aux serpants de Cnossos) σελ. 153 κέ. πίν. VIII.

'Αριθ. 26. Ὁ Ἀριστερὸς γυμνὸς βραχίων τῆς Ἀρτέμιδος ἀπὸ κάτωθεν τοῦ ὤμου μέχρι περίπου τοῦ καρποῦ (εἰκ.

Εἰκ. 33. Ἄγαλμα Ἀρτέμιδος Δαμοφῶντος.

36). Εἶνε ἐλαφρότατα κεκαμμένος καὶ ἐκρέματο πρὸς τὰ κάτω. Κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον ἡ ἐπιφάνεια εἶνε ἐπίτηδες εἰργασμένη

διὰ τὴν συγκόλλησιν εἰς τὸν κορμόν, ἔχει δὲ μίαν ὀπὴν ἡ ὁποία εἰσχωροῦσα 0.43 κατὰ μῆκος τοῦ βραχίονος ἀνοίγεται κατὰ τὸ πλάγιον τούτου ἀνωτέρω τοῦ ἀγκῶνος, ἔνθα καὶ σῴζεται εἰσέτι ὀλίγος μόλυβδος μετὰ σιδήρου. Συνεπείᾳ τῆς ὀπῆς ταύτης καὶ τοῦ σιδηροῦ συνδέσμου ἐθραύσθη μέγα τεμάχιον κατὰ τὸ ἀνώτερον τοῦ βραχίονος. Μικροτέρα ὀπὴ ὑπάρχει πρὸς τούτοις καὶ ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ἀγκῶνος ὡς καὶ περὶ τὸ μέσον τοῦ κάτω βραχίονος, πιθανώτατα διὰ τὴν στερέωσιν τῶν ὄφεων, οὓς ἐκράτει διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἡ Ἄρτεμις.

Ἄξιος παρατηρήσεως εἶνε ὁ χονδροειδὴς καὶ βαναυσικὸς τρόπος τῆς συνδέσεως τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος πρὸς τὸ σῶμα. Μῆκ. μεταξὺ τῶν δύο σῳζομένων ἀκροτάτων σημείων 1·03.

Εἰκ. 34. Μέρος κορμοῦ Ἀρτέμιδος.

Ἀριθ. 27. Τὸ ἀριστερὸν ἥμισυ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τῆς Ἀρτέμιδος (εἰκ. 37 καὶ 38)· ὁ παράμεσος δάκτυλος φέρει ἀνάγλυπτον δακτύλιον μετὰ μεγάλης σφενδόνης. Μεταξὺ τῆς συγκεκλιμένης παλάμης καὶ τῶν δακτύλων ὑπάρχει μέρος τοῦ σώματος τῶν ὄφεων· Οἱ δάκτυλοι ἔχουσι μικρὰς ὀπάς, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ δὲν εἶνε ἰδιαιτέρως εἰργασμένοι, φαίνεται, ὅτι ἐθραύσθησαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ συνεκολλήθησαν. Καὶ κατὰ τὴν παλάμην ὑπάρχουσι διάφοροι μικραὶ ὀπαὶ ἐντὸς μιᾶς ἐκ τῶν ὁποίων σῴζεται ἀκόμη μόλυβδος. Μῆκ. σῳζόμενον παλάμης 0.20.

ABSA XIII, σελ. 380 εἰκ. 20 D.

Ἀριθ. 28. Τεμάχιον δεξιοῦ ὤμου (τῆς Ἀρτέμιδος;) ἔχον

τὴν μίαν ἐπιφάνειαν κατειργασμένην πρὸς συγκόλλησιν καὶ ἐν τῷ μέσῳ ταύτης μίαν μεγάλην ὀπήν. Μήκ. 0.21. *ABSA* XIII, σελ. 377.

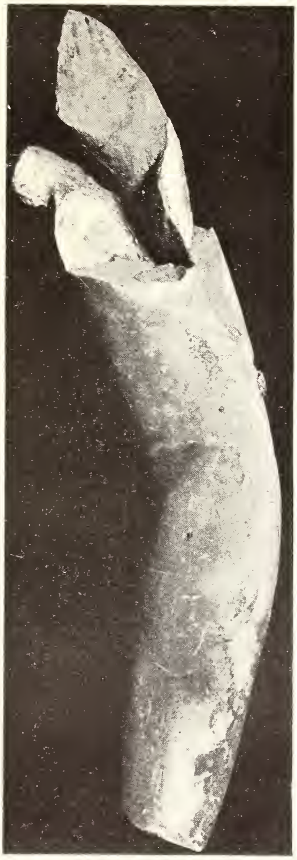

Εἰκ. 35. Πλαγία ὄψις Ἀρτέμιδος.

Ἀριθ. 29. Τὸ παρὰ τὸν ἀγκῶνα τμῆμα τοῦ δεξιοῦ βραχίονος τῆς Ἀρτέμιδος κεκαμμένον καὶ γυμνόν. Ἡ ἐπιφάνεια διαβεβρωμένη ἐν μέρει.

Ἀριθ. 30. Χεὶρ δεξιὰ τῆς Ἀρτέμιδος κρατοῦσα δᾷδα (εἰκ. 39 καὶ 40). Λείπει τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου δακτύλου καὶ μέγα μέρος τῆς παλάμης μετὰ τοῦ παρὰ τὴν ῥίζαν μέρους τοῦ μικροῦ δακτύλου. Ἡ δᾷς εἶνε ἐλλιπὴς ἄνω καὶ κάτω· εἶνε δὲ κάτω μὲν ἐπιπέδως ἀποκεκομμένη καὶ ἄνω τριγωνικῶς πως, καὶ

ἔχει μίαν ὀπὴν διήκουσαν καθέτως διὰ μέσου παντὸς τοῦ σῳζομένου μέρους. Ἐπὶ τῆς δᾳδὸς σῴζονται δύο ἐπίπεδοι κρίκοι, δι' ὧν συνεκρατοῦντο αἱ διάφοροι ῥάβδοι, ἐξ ὧν ἦτο συντεθειμένη αὕτη. Ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ παραμέσου δακτύλου θέσει τῆς δᾳδὸς ὑπάρχει ἐπὶ ταύτης μικρὸν κοίλωμα, ὅμοιον δ' ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου χώρᾳ αὐτῆς. Ἡ δᾷς φαίνεται κάλλιον κατειργασμένη κατὰ τὴν ὄψιν αὐτῆς τὴν πρὸς τὸ νῶτον τῆς χειρός, ἐνῶ κατὰ τὸ λοιπὸν μέρος εἶνε ἀτελῶς μόνον κατειργασμένη, ὥστε ἡ ὄψις αὕτη ἔπρεπε μᾶλλον νὰ εἶνε ἐστραμμένη πρὸς τὸν θεατήν, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ δεξιὰ χεὶρ τῆς Ἀρτέμιδος ἐπὶ τῆς ἀναπαραστάσεως ἐν ABSA, XIII, πίν. 12 ἔπρεπε νὰ εἶνε περισσότερον πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένη, οὕτως ὥστε νὰ παρουσιάζηται εἰς τὸν θεατὴν μᾶλλον τὸ νῶτον τῆς χειρός. Παρὰ τὸν καρπὸν φέρει στρεπτὸν ψέλιον. Ἡ χεὶρ εἶνε ἐξ ἰδιαιτέρου τεμαχίου εἰργασμένη καὶ ἔχει μεγάλην ὀπὴν διὰ τὴν συγκόλλησιν. Μικρότεραι ὀπαὶ ὑπάρχουσι καὶ εἰς διαφόρους θέσεις ἐπὶ τῆς χειρός. Ἀξία παρατηρήσεως εἶνε ἡ παρὰ φύσιν κάμψις τῶν δακτύλων. Ὕψ. 0.46 πάχ. χειρὸς κάτω 0.136. Σῳζόμενον μῆκ. δᾳδὸς 0.28.

Εἰκ. 36. Ἀριστερὸς βραχίων Ἀρτέμιδος.

ABSA XIII, σελ. 380 εἰκ. 20 *C*.

᾿Αριθ. 31. ᾿Εκ πολλῶν τεμαχίων συγκολληθὲν μέρος τοῦ κατωτέρου τμήματος τοῦ δεξιοῦ μηροῦ μετὰ τοῦ ὄπισθεν τοῦ γόνατος μέρους τῆς ᾿Αρτέμιδος Εἶνε γυμνόν, ἐκ τούτου δὲ φαίνεται, ὅτι ὁ χιτὼν τῆς ᾿Αρτέμιδος ἦτο βραχύς, φθάνων μέχρι που τῶν μέσων μηρῶν. Ὕψ. 0.45 πλ. 0·29.

Αριθ. 32. ᾿Εκ τριῶν τεμαχίων συγκολληθὲν μέρος τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τῆς ᾿Αρτέμιδος. Ἄνω εἶνε ἄρτιον καὶ κατειρ-

Εἰκ. 37 καὶ 38. ᾿Αριστερὰ χεὶρ ᾿Αρτέμιδος.

γασμένον διὰ συγκόλλησιν, ἔχει δ᾽ ἐν τῷ μέσῳ ὀπήν. Ὕψ. 0.25 πάχ. 0.24. Καὶ τεμάχιον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς κνήμης ὕψ. 0.27, πλ. 0.20.

᾿Αριθ. 33. Οἱ πόδες τῆς ᾿Αρτέμιδος ἐν σανδαλίοις, ἅτινα φθάνουσι μέχρι τῶν σφυρῶν (εἰκ. 41 καὶ 42). Τοῦ δεξιοῦ σῴζεται ἐκ πλείστων τεμαχίων συγκολληθὲν τὸ πρόσθιον ἥμισυ, τούτου δ᾽ ὅμως λείπει τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου δακτύλου καὶ μέρη τῶν μέσων. Κάτω εἶνε καθ᾽ ὅλον τὸ σῳζόμενον μέρος σχεδὸν ἐπίπεδον καὶ φαίνεται, ὅτι ὅλος ὁ ποῦς ἐπάτει ἐπὶ

τοῦ ἐδάφους. Λελειασμένη δὲν εἶνε ἡ κάτω ἐπιφάνεια, εἶνε ὅμως ὁπωσδήποτε καλῶς εἰργασμένη. Ὄπισθεν τοῦ κόμβου τοῦ ἐπὶ τῆς πτέρνης ἱμάντος τοῦ σανδαλίου ἔχει ὀπὴν πρὸς ἔνθεσιν μεταλλίνου κοσμήματος. Ἐπὶ τῆς πτέρνης εἶχε διαμπερῆ κάθετον ὀπὴν διὰ τὴν στερέωσιν ἐπὶ τῆς βάσεως. Μῆκ. 0.17 καὶ ὕψ. 0.12.

Εἰκ. 39. καὶ εἰκ. 40. Χεὶρ δεξιὰ Ἀρτέμιδος.

Ὁ ἀριστερὸς ποὺς (εἰκ. 43) συγκολληθεὶς ἐκ δύο τεμαχίων σῴζεται ὁλόκληρος ἀπὸ τῶν ἀστραγάλων ἰδιαιτέρως κατεσκευασμένος· βεβλαμμένα εἶνε μόνον τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου πλὴν ὀλίγων μερῶν διατηρεῖται θαυμασίως, εἶνε δ᾽ ἀξία προσοχῆς ἡ ἐπιτηδειότης τῆς ἐνδείξεως τοῦ δερματίνου ὑποδήματος δι᾽ ἰδιαζούσης κατεργασίας τῆς ἐπιφανείας τούτου, ἐνῶ ἡ τοῦ γυμνοῦ ποδὸς ἐπιφάνεια εἶνε

ἐξαιρέτως λελειασμένη. Διακρίνονται ἀκόμη ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος. Καὶ ἐπὶ τοῦ ποδὸς τούτου ὑπάρχει μικρὰ ὀπὴ παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς πτέρνης κόμβον τοῦ σανδαλίου πρὸς ἔνθεσιν κοσμήματος.

Εἰκ. 41. Πόδες Ἀρτέμιδος.

Κατὰ τὸ μέσον ἔχει μεγάλην διαμπερῆ ὀπήν, ἐν ᾗ σῴζεται ἀκόμη μόλυβδος, δι᾽ ἧς συνεδέετο πρὸς τὸ ἀνώτερον

Εἰκ. 42. Κάτω ὄψις ποδῶν Ἀρτέμιδος.

σῶμα καὶ ἐστερεοῦτο ἐπὶ τῆς βάσεως. Ὁ ποὺς εἶνε ἐμπρὸς κεκαμμένος, ἐκ τούτου δὲ καὶ ἐκ τῆς ἰδιαζούσης κατεργασίας τοῦ προσθίου μόνον τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ ποδὸς δηλοῦται, ὅτι οὗτος ἐπάτει μόνον ἐπὶ τοῦ πέλματος, διευκολύνεται

δ' οὕτω ὁ καθορισμὸς τῆς στάσεως τῆς Ἀρτέμιδος. Μῆκ. 0.50. Πλάτ. κατὰ τὸ πέλμα 0.21. Ὕψ. βάσεως σανδαλίου 0.025.

ABSA XIII, σελ. 369 εἰκ. 10 καὶ σελ. 379.

Εἰκ. 43. Ἀριστερὸς πούς Ἀρτέμιδος.

Ἀριθ. 34. Μικρὸν τεμάχιον γυμνὸν τὸ πλεῖστον, κυρτόν, ἐξ ὤμου ἢ ἀπὸ στήθους. Κατὰ τὸ ἓν ἄκρον διατηρεῖται τὸ τέλος πλοκάμου καὶ ὡς ἄκρον χιτῶνος ἔχοντος ῥαβδοειδῆ ὤαν καὶ μετ' αὐτὴν τὸ ἐκ δάφνης κόσμημα· κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ πλοκάμου μικρὰ ὀπὴ καὶ ἑτέρα μικροτέρα ἐπὶ τῆς δάφνης.

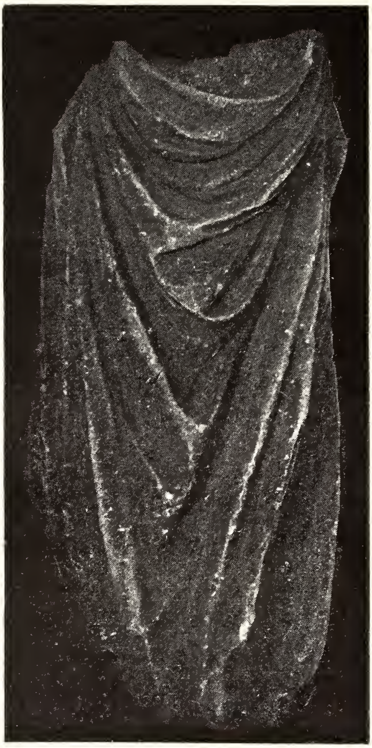
Ἀριθ. 35. Μέγα τεμάχιον πτυχῆς ἀπὸ ἐνδύματος ἐλευθέρως κρεμαμένου καὶ πάντοθεν ὁρατοῦ (εἰκ. 44 καὶ 45), ὕψ. 1.44 καὶ πλ, 065. Κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς μιᾶς ἐπιφανείας ἔχει κοίλωμα σχηματιζόμενον διὰ τῆς καμπῆς τῆς πτυχῆς, κατὰ τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἐπίπεδος ἐπιφάνεια τραχεῖα. Ἐπὶ τῆς ἑτέρας ἐπιφανείας ὑπάρχει κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος μικρὸν τμῆμα ἀκατέργαστον καὶ ἐν τῷ μέσῳ τούτου ἐπιμήκης σφηνοειδὴς ὄγκος, δι' ὃν ἐνετίθετο εἴς σῶμά τι. Ἄνω κατὰ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἄκρον ἔχει σημεῖα θραύσματος. Ἐκ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀνύτου.

ABSA XIII σελ. 382 εἰκ. 22. Πβλ. καὶ *Fr. Studniczka,* Polykios und Damophon.

Ἀριθ. 36. Πλὰξ ἀρτία ἀριστερὰ καὶ ἐν μέρει κάτω ὡς καὶ

κατὰ ἓν μικρὸν σημεῖον ἄνω ἐκ τοῦ νώτου τοῦ θρόνου καλυπτομένη ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ πτυχῶν (εἰκ. 46 καὶ 47).

Κάτω χωρίζεται μικρὸν μέρος ἐν εἴδει προσκεφαλαίου, ἴσως ἡ συνέχεια τῆς στρωμνῆς τοῦ θρόνου. Κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἄκρον ἐξεῖχε μέρος τι ὡς μικρὰ παραστὰς λεπτυνομένη πρὸς τὰ κάτω, ἧς τὸ πρόσθιον μέρος εἶνε τεθραυσμένον. Ἡ μία ἐπιφάνεια, ἡ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ θρόνου πιθανώτατα, εἶνε τραχύτερον ἐξειργασμένη, ἐνῷ ἡ ἑτέρα εἶνε ὁπωσδήποτε καλῶς λελειασμένη. Ἐπὶ τῆς ἄνω πλευρᾶς ἔχει ἓξ ὀπὰς ἀνὰ δύο καθ' ἑκάτερον ἄκρον καὶ ἐν τῷ μέσῳ. Ὀπαὶ ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς διὰ τὴν συγκόλλησιν πρὸς τὸ συνεχόμενον τεμάχιον. Μῆκ. 1.50 ὕψ. 0.96 καὶ πάχ. 0.20 περίπου. Πάχ. τοῦ προσκεφαλαίου 0.15.

Εἰκ. 44. Τεμάχιον πτυχῆς Ἀνύτου.

ABSA XIII σελ. 363. κέ, εἰκ. 6.

Ἀριθ. 37. Ὁμοία ἐπιμήκης πλὰξ ἐκ τοῦ νώτου τοῦ θρόνου μετὰ πτυχῶν ἀμφοτέρωθεν (εἰκ. 48). Ἀριστερὰ εἶνε ἀρτία καὶ κατειργασμένη διὰ τὴν συγκόλλησιν πρὸς τὸ συνεχόμενον τεμάχιον. Δεξιὰ εἶνε τεθραυσμένη. Κάτω εἶνε ὁμοίως πρὸς τὴν προηγουμένην πλάκα ἐσχηματισμένη προέχοντος τοῦ προσκεφαλαιοειδοῦς μέρους. Εἰς ὕψος 1.40 ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ὑπάρχει κατὰ τὸ μέσον περίπου ὀπὴ διαμπερὴς ἴσως διὰ νὰ στερεώνηται τὸ

καθήμενον ἄγαλμα. Ὀπαὶ μεγάλαι διὰ τὴν στερέωσιν τῆς πλακὸς ἐπὶ τοῦ θρόνου ὑπάρχουσι καὶ ἐπὶ τῆς κάτω πλευρᾶς. Ὕψ. 1.75.

ABSA XIII σελ. 364 εἰκ. 6.

Ἀριθ. 38. Τεμάχιον πανταχόθεν τεθραυσμένον ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου τοῦ νώτου τοῦ θρόνου· δεξιὰ ἔχει πτυχὰς κατὰ τἄκρα τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι κροσσοί. Ἀριστερὰ ἐξέχει τεμάχιον πλακὸς ἄνευ πτυχῶν ἐκεῖ δ' ὑπάρχει ὑπόλοιπον μιᾶς μεγάλης τετραγωνικῆς ὀπῆς. Ὕψ. 1.10 πλάτ. 0.32.

ABSA XIII σελ. 362 εἰκ. 4.

Εἰκ. 45. Τεμάχιον πτυχῆς Ἀνύτου.

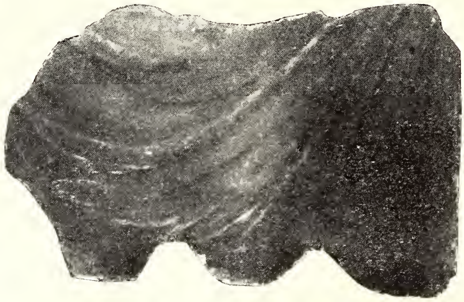
Ἀριθ. 39. Μέρος ἐκ τῆς στρωμνῆς τοῦ θρόνου, ἄρτιον μόνον ἀριστερά. (Εἰκ. 49 καὶ 50) Ἡ κάτω ἐπιφάνεια εἶνε ὁμαλή, ἄνω δὲ δεξιὰ μὲν εἶνε ἐπίπεδον, ἀριστερὰ δὲ κατὰ τὸ τέλος καταλήγει εἰς κύλινδρον κατὰ τὸ μέσον τοῦ ὁποίου ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ὑπάρχει κατὰ μῆκος ῥαφή. Ἐπὶ τοῦ τεμαχίου ὑπάρχει τὸ ἄκρον ἐπτυχωμένου ὑφάσματος. Ὅπως στερεώνηται ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔχει δύο διαμπερεῖς ὀπὰς εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀφ' ἑκατέρου ἄκρου, ἐπὶ τῆς αὔλακος, ἥτις χωρίζει τὸν κύλινδρον ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ἐπιπέδου μέρους.

Μήκ. 0.73 πλ. 0.34 πάχ. 0.105.

Ἀριθ. 40. Τρία ἕτερα τεμάχια τοῦ θρόνου μετὰ πτυχῶν.

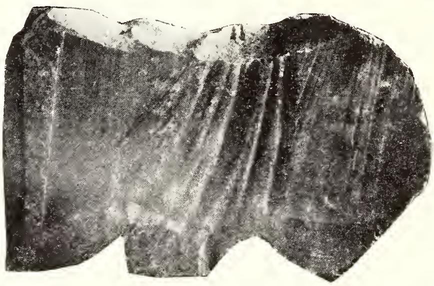
Τὸ ἓν ὕψ. 0.94 καὶ πλ. μέχρι 0.62 εἶνε ἄρτιον δεξιὰ καὶ κάτω καὶ ἔχει ὀπὴν κατὰ τὸ δεξιὸν πλάγιον καὶ ἄλλην διαμπερῆ ἐμπρὸς κάτω. Τὰ ἕτερα δύο εἶνε μικρότερα καὶ πάντοθεν τεθραυσμένα.

Αριθ. 41-42. Τεμάχια ἐκ τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, οἵτινες

Εἰκ. 46. Τεμάχιον τοῦ νώτου τοῦ θρόνου.

ἀπετελοῦντο ἕκαστος οἱονεὶ ἐκ δύο στηλῶν ἀντιθέτως ἐπ' ἀλλήλων τεθειμένων καὶ στενουμένων κατὰ τὸ ἓν ἄκρον καθ' ὃ

Εἰκ. 47. Τεμάχιον τοῦ νώτου τοῦ θρόνου.

καὶ συνηνοῦντο. Ἀριθ. 41 (εἰκ. 51) εἶνε τὸ κάτω μέρος τοῦ ποδός· καθ' ὃ μέρος στενοῦται ὑπῆρχε ἀνάγλυπτος ἄκανθα μεταξὺ δύο ἑλίκων, ἀφ' ὧν φύεται ἐπίμηκες ἀνθέμιον ἐπὶ τῆς προσθίας πλευρᾶς καὶ μόνον ἡ ἄκανθα μετὰ τῶν ἑλίκων ἐπὶ τῆς ὀπισθίας. Ὄπισθεν ἔχει πρὸς τούτοις μεγάλην κοιλό-

τητα σχήματος Γ πρὸς ἔνθεσιν ἐγκαρσίων δοκῶν, δι᾽ ὧν συνεδέοντο πρὸς μεγαλειτέραν στερεότητα οἱ πρόσθιοι μετὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν τοῦ θρόνου· Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενοῦ μέρους ὑπάρχει μεγάλη ὀπή, ἐν ᾗ σῴζεται εἰσέτι μόλυβδος, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν δύο ἑλίκων ὑπάρχει ἀκόμη μικρὸς ἧλος μαρτυρῶν, ὅτι ἐκεῖ ἦτο προσηλωμένον κόσμημά τι· δύο μικρὰς ὀπὰς ἔχει καὶ κάτω κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον. Καὶ ἐπὶ τῶν στενῶν πλευρῶν ἔχει μικράς τινας ὀπὰς (διὰ τὴν προσήλωσιν κοσμημάτων;) ἐν μιᾷ τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἀκόμη μόλυβδος, εἶνε δ᾽ ἡ μία τῶν στενῶν πλευρῶν ἐπιμελέστερον τῆς ἄλλης λελειασμένη. Ὕψ. 0.85 πλ. 0.35-0.30 καὶ πάχ. 0.11. Ἑτέρου ὁμοίου ποδὸς σῴζεται ἐπίσης μέρος τοῦ κάτω τμήματος ὑψ. 0.27.

Ἀριθ. 42. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ ποδὸς τοῦ θρόνου, (εἰκ. 52) ὅπερ διαφέρει ἀπὸτοῦ προηγουμένου μόνον καθόσον ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας πρὸς τῷ ἀνθεμίῳ ὑπῆρχε καὶ ἀνάγλυπτος ῥόδαξ. Ὕψ. σῳζομένου τεμαχίου 0.48 πλ, 0.29.

Σῴζονται πρὸς τούτοις καὶ ὀλίγα ἄλλα μικρότερα τεμάχια.

ABSA XII σελ. 116 εἰκ. 5 καὶ XIII σελ. 360 εἰκ. 2.

Εἰκ. 48. Τεμάχιον τοῦ νώτου τοῦ θρόνου.

Ἀριθ. 43. Τεμάχιον ἐκ τῶν μεγάλων ἀγαλμάτων μετὰ πτυχῶν, σχεδὸν στρογγύλον, κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν κατειργασμένον πλαγίως πρὸς συγκόλλησιν. Ὕψ. καὶ πάχ. περίπου 0.40. Ἐμπρὸς ἔχει μίαν ὀπήν.

Ἀριθ. 44. Τεμάχιον μετὰ πτυχῶν. Ὀπίσω ἔχει μεγάλην

σφηνοειδῆ ἐξοχὴν πρὸς ἔνθεσιν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀγάλματος, ἐπὶ δύο δὲ πλευρῶν εἶνε κατειργασμένον πρὸς συγκόλλησιν. Ἄνω ἔχει μίαν μακρὰν ὀπήν. Ὕψ. 0.53.

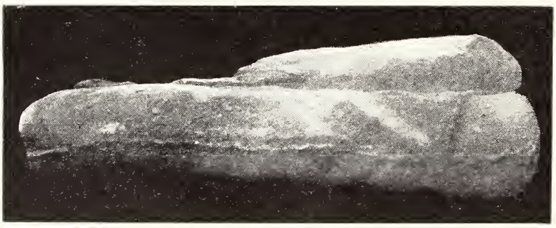
Ἀριθ. 45. Μικρὸν ἄκρον πτυχῆς (εἰκ. 53) ἔχον ὄπισθεν

Εἰκ. 49. Μέρος τῆς στρωμνῆς τοῦ θρόνου.

δίβαθμον σφηνοειδῆ ἐξοχὴν πρὸς ἔνθεσιν, ἄρτιον πάντοθεν. Ὕψ. 0.25 πλ. 0.14.

ABSA XIII σελ. 358 εἰκ. 24 B.

Εἰκ. 50. Μέρος τῆς στρωμνῆς τοῦ θρόνου.

Ἀριθ. 46. Τεμάχιον πτυχῆς λεπτὸν ἔχον ὀπίσω μεγάλην ἐξέχουσαν τριγωνικὴν σφῆνα πρὸς ἔνθεσιν. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ ἐφθαρμένη. Ὕψ. 0.43, πλ. 0.19.

'Αριθ. 47. Μακρὸν καὶ λεπτὸν τεμάχιον πτυχῶν λῆγον κάτω εἰς ὀξύ. Τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας τὸ κάτω ἄκρον εἶνε ὀλίγῳ παχύτερον, τὸ δ' ἀνώτερον μέρος εἶνε τραχέως πως ἀπειργασμένον διὰ τὴν συγκόλλησιν. Τὸ δεξιὸν ἄνω μέρος εἶνε τεθραυσμένον. Ὕψ. 0.48. πλ. 0.20, πάχ. 0.05.

'Αριθ. 48. Τεμάχιον ἐξ ἐπιμήκους σχεδὸν κυλινδρικοῦ προσκεφαλαίου ἔχον κυρτήν, ἀλλ' ἀνώμαλον τὴν ἑτέραν ἐπι-

Εἰκ. 51. Μέρος τοῦ ποδὸς τοῦ θρόνου.

φάνειαν. Ἡ μία στενὴ πλευρὰ εἶνε ἐπιπέδως εἰργασμένη καὶ ἔχει μίαν βαθεῖαν ἐπιμήκη κοιλότητα. Μήκ. 0.40, πλ. 0.13, πάχ. 0.10.

'Αριθ. 49-50. Διάφοροι δάκτυλοι ποδῶν καὶ δάκτυλοι χειρῶν ἀνήκοντες εἰς τὰ μεγάλα ἀγάλματα, ἀλλὰ μὴ προσκολλώμενοι εἰς ταῦτα. (Εἰκ. 54).

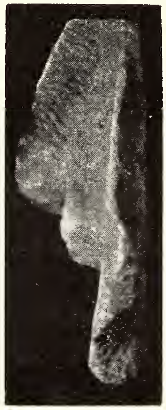
'Αριθ. 51. Τὸ ὑπὸ φύλλων καλυπτόμενον κάτω μέρος

κορμοῦ Τρίτωνος ἐκ τοῦ θρόνου τῶν ἀγαλμάτων. Ὀπίσω εἶνε καθέτως τετμημένον μέχρι λεπτῆς βάσεως ἐξεχούσης. Τὸ μάρμαρον ἔχει ὄψιν μέλαιναν ὡς καέν. Ὕψ. 0.12,· πλ. 0,22
Πβλ. *ABSA* XIII σελ. 362 εἰκ. 5.

Ἀριθ. 52. Μικρὸν μέρος ἐκ καλαθίσκου Τρίτωνος ἐκ τῶν τοῦ θρόνου μετὰ λειψάνων τῆς ὑποστηριζούσης αὐτὸν χειρός. Ὕψ. 0.09, πλ. 0.12.
Πβλ. *ABSA* XIII σελ. 362 εἰκ. 5.

Εἰκ. 52. Μέρος τοῦ ποδὸς τοῦ θρόνου.

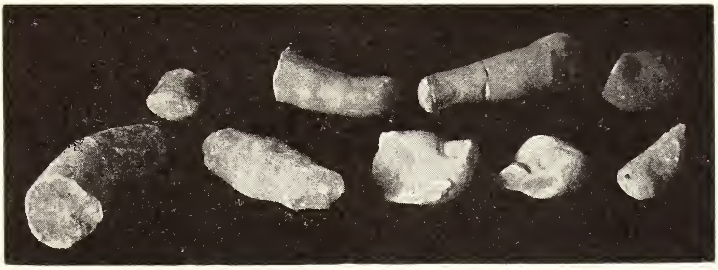
Εἰκ. 53. Πτυχὴ ἀγαλμάτων.

Ἀριθ. 53. Κορμὸς μικροῦ ἀγαλματίου γυναικὸς καθημένης (εἰκ. 55)· φέρει χιτῶνα ἐζωσμένον παρομοίως πρὸς τὰ ἀγάλματα καὶ πέπλον, ὅστις φέρεται παραπλησίως πως πρὸς τὸν τῆς Δεσποίνης, καὶ εἶνε, ὅπως ἐκεῖνος συνεστραμμένος ἐπὶ τῶν σκελῶν. Ἀμφότεραι αἱ χεῖρες φαίνεται, ὅτι ἦσαν ἐπὶ τῶν σκελῶν, ἀλλ' εἶνε δυστυχῶς ἐφθαρμένον τὸ μέρος. Ὀπίσω εἶνε τεθραυσμένον, κατὰ μῆκος δὲ τοῦ τραχήλου σῴζεται τὸ ἥμισυ τετραγωνικῆς κοιλότητος. Προέρχεται ἐκ μικροῦ ἀναγλύφου καὶ εἰκονίζει πιθανώτατα τὴν Δέσποιναν

κατασκευασθὲν κατ᾽ ἐλευθέραν τοῦ ἀγάλματος ταύτης μίμησιν. Ὕψ. 0.21.

ABSA σελ. 383 εἰκ. 23.

Ἀριθ. 54. Μορφῆς ὁμοίας περίπου πρὸς τὴν προηγου-

Εἰκ. 54. Δάκτυλοι ποδῶν καὶ χειρῶν.

μένην μόνον τὰ σκέλη καὶ ταῦτα ἐν λίαν κακῇ καταστάσει (εἰκ. 56). Τὸ δεξιὸν σκέλος ἀνασεσυρμένον, τὸ δ᾽ ἀριστερὸν ἐκτεταμένον. Ὕψ. 0.16.

Εἰκ. 55 καὶ 56. Κορμοὶ ἀγαλματίων.

Ἀριθ. 55. Τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ προσώπου μικρᾶς κεφαλῆς μαρμαρίνης τέχνης ἀρκούντως καλῆς. Ὕψ. 0.085.

Ἀριθ. 56. Ἐπὶ μικροῦ τεμαχίου στρογγύλης λεπτῆς μαρμαρίνης πλακὸς ἀνάγλυπτος μικρὰ κεφαλὴ ἵππου. Μήκ. 0.065, ὕψ. 0.07.

Ἀριθ. 57. Κορμὸς Σατύρου ἔχων μόνον τὸν δεξιὸν μηρόν, ἄνευ βραχιόνων (εἰκ. 57). Ὀπίσω μικρὰ οὐρά, ἀριστερὰ δὲ κάτωθεν τῆς μασχάλης μικρὰ ἐξοχὴ ἐκ τῆς νεβρίδος. Εἰς τὸν κορμὸν τοῦτον ἀνήκει τμῆμα πλίνθου μετὰ δένδρου καὶ

Εἰκ. 57 Κορμὸς καὶ στήριγμα Σατύρου.

δορκαδίου (;) παρὰ τὴν ῥίζαν. Ὁ Σάτυρος ἐπάτει ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδός, εἶχε τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ὑψωμένον, ἴσως ἐπὶ τοῦ δένδρου ἠρεισμένον, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔκλινεν ἐλαφρῶς πρὸς δεξιά. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μαρμάρου διάβρωτος. Ὕψ. Σατύρου 0.61· Ὕψ. κορμοῦ δένδρου μετὰ πλίνθου 0.40.

Ἀριθ. 58. Κορμὸς δένδρου παρὰ τὴν ῥίζαν τοῦ ὁποίου ἀνάγλυπτος κύων ἐλλιπὴς τὰ σκέλη πλὴν τοῦ δεξιοῦ ὀπισθίου, ὅπερ ἦτο προσπεφυκὸς τῷ κορμῷ. Ὁ κύων τείνει πρὸς τὰ

ἄνω τὴν κεφαλήν. Ἦτο στήριγμα ἀγάλματος παρομοίου πρὸς τὸ προηγούμενον, ἐξ οὗ μικρὰ πτυχὴ σῴζεται κατὰ τὸ ἄνω μέρος τοῦ δένδρου. Ὕψ. 0.50.

Ἀριθ. 59. Εἰκονικὴ κεφαλὴ γυναικὸς ἐξ ἀγάλματος ῥωμαϊκῶν χρόνων (Εἰκ. 58). Ἡ κόμη εἶνε διεσκευασμένη ἐμπρὸς μὲν ἐν εἴδει ὑψηλοῦ στέμματος ἄνωθεν τοῦ μετώπου, ὀπίσω δὲ εἰς χωριστοὺς παραλλήλους πλοκάμους ἐπὶ τοῦ κρανίου,

Εἰκ. 58. Κεφαλὴ Ρωμαίας γυναικός.

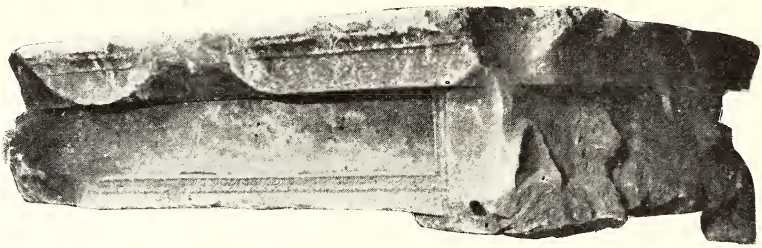
οἵτινες συνεπλέκοντο στεφανοειδῶς ὄπισθεν τῆς κορυφῆς τοῦ κρανίου. Ἡ ῥὶς εἶνε ἀποκεκρουμένη καὶ τὸ χεῖλος ὡς καὶ ἡ δεξιὰ ὀφρὺς ἀποτετριμμένα. Ὕψ. 0.31.

Διὰ τὴν κόμην πβλ. τὰς ἐκ τῆς ἐποχῆς τῶν Φλαβίων κεφαλὰς ἐν Brunn-Arndt *Griech. und Röm. Portraits* πίν. 725-728.

Ἀριθ. 60. Πολὺ μικρὸν τεμάχιον ἀναθηματικοῦ ἀναγλύφου, ἐφ᾽ οὗ σῴζονται μόνον οἱ πόδες γυμνῆς ἀνδρικῆς μορφῆς βαινούσης πρὸς ἀριστερά. Ὕψ. 0.17.

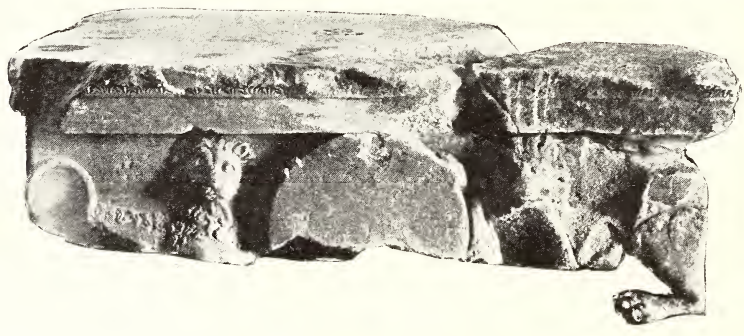
Ἀριθ. 61. Δύο χεῖρες μικροῦ παιδίου τεθραυσμέναι ἀπὸ ἀγάλματος κρατοῦσαι πρᾶγμά τι ἐπίμηκες, κυρτὸν ἀμφοτέρωθεν, ὅπερ κάτωθεν μὲν ἔχει ὡσεὶ πτυχάς, καὶ ἄνωθεν ἐξογκώματά τινα κωνικὰ μικρά. Μήκ. 0.17, πλ. 0.09.

Ἀριθ. 62. Θρῆνυς μαρμάρινος (εἰκ 59 καὶ 60) ἐλλιπὴς

Εἰκ. 59. Θρῆνυς μαρμάρινος.

τὴν ἑτέραν πλευράν. Ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς μιᾶς ἐξ ὁλοκλήρου σωζομένης πλευρᾶς καλύπτεται ὑπὸ ἀναγλύφου εἰκονίζοντος δύο ἀντωποὺς λέοντας καθημένους ἐπὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν

Εἰκ. 60. Θρῆνυς μαρμάρινος.

ἔχοντας τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἔξω, καὶ τὸ ἕτερον τῶν προσθίων σκελῶν τεθειμένον ἐπὶ μεγάλου κυμβάλου κειμένου μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ ἓν τρίτον σχεδὸν τοῦ κάτω μέρους τῆς παραστάσεως ἀπωλέσθη· Ἄνωθεν τῆς παραστάσεως ταύτης ὑπάρχει ἐπιστύλιον καὶ ἀνωτέρω γει-

σοειδὴς ἐξοχὴ μετ᾽ ἀναγεγλυμμένων ἀνθεμίων (ὕψ. καὶ τῶν δύο ὁμοῦ 0.10). Κατὰ τὸ ἀριστερὸν κάτω ἄκρον τοῦ ἐξέχοντος ἄνω μέρους τῆς πλευρᾶς ταύτης ὑπάρχουσι δύο συγκοινωνοῦσαι ὀπαί, ἡ μία ἐκ τῶν κάτω καὶ ἡ ἑτέρα ἐκ τοῦ πλαγίου, ἑτέρα δὲ ὀπὴ ὑπάρχει καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν ἄκρον μεθ᾽ ὑπολείμματος σιδήρου.

Ἡ ἀντίστοιχος πρὸς ταύτην πλευρὰ λείπει, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ ἐκείνη θὰ ἐκοσμεῖτο ὁμοίως φαίνεται ἔκ τινος μέρους τρίτου ὁμοίου λέοντος σῳζομένου. Ἡ σῳζομένη πλευρὰ αὕτη ἔχει ὕψος 0.37 περίπου, ἔληγε δὲ κάτω ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν λεόντων ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἰσοπεδώσεως τοῦ κάτω μέρους τούτων. Αἱ δύο ἄλλαι πλάγιαι πρὸς ταύτην πλευραὶ δὲν ἦσαν τόσον ὑψηλαὶ καὶ φθάνουσι μόνον μέχρι που τῶν μηρῶν τῶν λεόντων. Ἡ πρὸς ἀριστερὰ πλευρὰ εἶχε καθ᾽ ὅλον τὸ μῆκος ἀρκετὰ βαθεῖαν παραλληλόγραμμον κοιλότητα, ἧς ἄνωθεν μὲν ὑπάρχει λίαν ἐξέχον ἐπιστύλιον μετὰ γείσου ὁμοίου πρὸς τὸ τῆς πρώτης πλευρᾶς, κάτω δὲ καὶ δεξιὰ (πιθανώτατα καὶ ἀριστερὰ) οἱονεὶ μέγα πλούσιον ἀνθεμιοκόσμητον πλαίσιον. Ἡ βεβαθυσμένη ἐπιφάνεια ἔχει ὕψος 0.105, ἐντὸς δὲ ταύτης σῴζονται κατὰ σειρὰν εἰς διάφορα ἀποστήματα ὑπολείμματα δέκα ἐννέα λεπτῶν σιδηρῶν ἥλων εἰς δύο παραλλήλους σειράς. Διὰ τῶν ἥλων τούτων θὰ ἦσαν προσηλωμένα κοσμήματα ἅτινα λαμβανομένου ὑπ᾽ ὄψιν τοῦ βάθους τῆς κοιλότητος ἦσαν ἀρκετὰ ὀγκώδη, δὲν ἀποκλείεται δ᾽ οὐδόλως καὶ ἡ πιθανότης, ὅτι ἦσαν προσηλωμέναι ἀνάγλυπτοι παραστάσεις. Ἡ ἀντίστοιχος πρὸς ταύτην πλευρὰ ἔχει μόνον ἄνω τὸ ὀλίγον ἐξέχον ἐπιστύλιον μετὰ γείσου καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον ἄνευ τινὸς διακοσμήσεως, ἐκ τούτου λοιπὸν φαίνεται, ὅτι αὕτη ἡ πλευρὰ ὡς ἀμελέστερον εἰργασμένη εἶνε ἡ ὀπισθία, τῆς ἀντιστοίχου πρὸς ταύτην ὡς τῆς κατ᾽ ἐξοχὴν πλουσίως κεκοσμημένης οὔσης τῆς προσθίας. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια εἶνε ἐπιμελῶς λελειασμένη (δεξιὰ ἡ ἐπιδερμὶς ἐφθαρμένη), μόνον δ᾽ ἐπί τινος θέσεως, ἐν τῷ μέσῳ περίπου τοῦ σῳζομένου μέρους ὑπάρχει μικρὸν διάστημα ἔχον δύο μικρὰς ὀπὰς πλη-

σίον ἀλλήλων καὶ ὀλίγα κτυπήματα ἐργαλείου, ἅτινα δυνατὸν εἶναι νὰ μὴ ἔχωσι σκοπόν τινα.

Καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια εἶνε λεία· εἶνε δ' ἐλαφρῶς βεβαθυσμένη καὶ ἐξέχει ἐπὶ ταύτης ἐλαχίστου πάχους ταινία τέμνουσα διαγωνίως τὰς πλευράς.

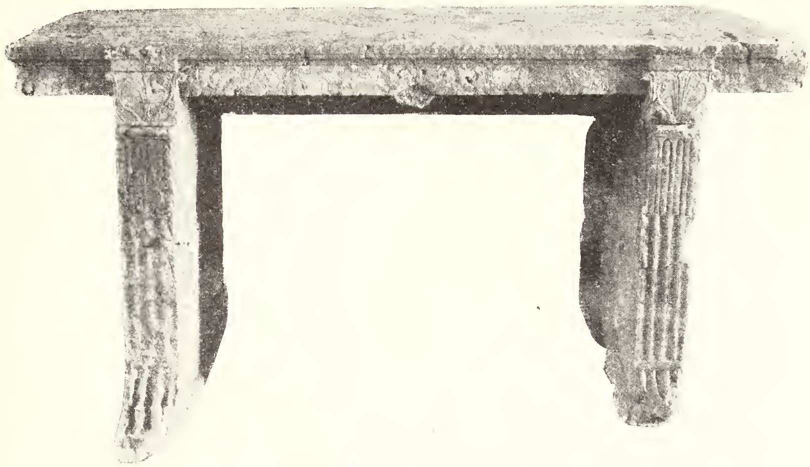
Ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἀρχαίου πρὸς ἄλλα ὅμοια ἔργα ἐξάγεται, ὅτι τοῦτο εἶνε μέγας θρῆνυς ἐξ ἐκείνων, οὓς ἔθετον πρὸ τῶν καθημένων ἀγαλμάτων διὰ νὰ πατῶσι ταῦτα (πβλ. *Daremberg-Saglio* σελ. 1111 ἐν λέξει Scamnum)· ἰδία ἡ ὁμοιότης εἶνε μεγάλη κατὰ τὴν προσθίαν πλευράν. Αἱ διαστάσεις (1,05 πλάτ. τοῦ μήκους σωζομένου μέχρι 1,35, ὄντος δὲ ἀρχῆθεν βεβαίως ἀρκετὰ μεγαλειτέρου) δεικνύουσι, ὅτι δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἔχωμεν αὐτὸν τὸν θρῆνυν τῶν μεγάλων ἀγαλμάτων. Τὸ πλάτος συμφωνεῖ περίπου πρὸς τὸ πλάτος, ὅπερ ἐδόθη εἰς τὸν θρῆνυν ἐν τῇ ἀναπαραστάσει ἐν *ABSA* XIII πίν. 12, μόνον τὸ ὕψος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε μεγαλείτερον κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναπαράστασιν, ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς μὲν δυνατὸν εἶνε νὰ μὴ εἶνε ὡς πρὸς τοῦτο τελείως ἀκριβὴς ἡ ἀναπαράστασις, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπῆρχε καὶ ἑτέρα τις πλὰξ ὑπὸ τὸν θρῆνυν ἐπὶ τοῦ βάθρου.

Ἐπὶ τῆς προσθίας πλευρᾶς θὰ ἦτο δυνατὸν διὰ μικρῶν χαλκῶν ἀναγλύφων προσηλωμένων διὰ τῶν σῳζομένων ἔτι ἥλων νὰ παρίσταντο οἱ Κούρητες ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι εἶνε ἀναγκαῖον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἐπὶ τοῦ θρήνυος παρίσταντο οὗτοι οἵτινες, ὡς ὁ Παυσανίας (8, 37, 6. *ABSA* XIII σελ. 365 καὶ 383) μνημονεύει, παρίσταντο «ὑπὸ τῶν ἀγαλμάτων». Τὰ μέγιστα δὲ συμφωνεῖ πρὸς τοὺς ἀκολούθους τῆς Μεγάλης Μητρός, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ Κούρητες, καὶ ἡ παράστασις τῶν ἀντωπῶν λεόντων μετὰ τυμπάνου, συμβόλου καθ' αὑτὸ τῆς Μεγάλης Μητρός.

Τὸν λόγον τῆς ἀπεικονίσεως τῶν Κουρήτων καὶ τῶν Κορυβάντων παραλείπει ὁ Παυσανίας νὰ ἀναφέρῃ, ἡ στενὴ σχέσις ὅμως τῶν θεῶν τῆς Λυκοσούρας πρὸς τὴν Μεγάλην Μητέρα μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἀντικρὺ τοῦ ναοῦ τῆς Δε-

σπίνης ἐλάχιστα μόνον μακρὰν τούτου ὑπῆρχεν ὁ βωμὸς τῆς Μεγάλης Μητρός.

Ἀριθ. 63. Τράπεζα ἀναθηματικὴ ἐκ τιτανολίθου μελανοφαίου (εἰκ. 61). Εἶνε τεθειμένη ἐπὶ δύο ὀρθίων πλακῶν, ὡς ποδῶν, ὧν ἡ προσθία ἐπιφάνεια εἶνε καθέτως ηὐλακωμένη καὶ καταλήγει εἰς πόδα λέοντος. Αἱ βάσεις τῶν πλακῶν τούτων εἶνε πεπλατυσμέναι καὶ ἔχουσι κάτωθεν ὀπάς, ἐν αἷς ὑπάρχει εἰσέτι σίδηρος πρὸς στερέωσιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ πλὰξ τῆς τραπέζης ἔχει ἐμπρὸς ἐξέχουσαν κορωνίδα,

Εἰκ. 61. Ἱερὰ τράπεζα.

καθ' ὃ δὲ μέρος ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν ποδῶν εἶνε ἐξειργασμένη ἐν εἴδει ἐξέχοντος ἐπικράνου κοσμουμένου ὑπὸ κομψοῦ ἀνθεμίου. Ἐν τῷ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐπικράνων χώρῳ ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή:

Κλεόδαμος Πολυ[οίκ;]του ἱερητεύσαντες
Κλε[ὼ] Θρασέα [Δ]ε[σ]ποίνα[ι] Ἀρτέμιτι.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ χώρου ὑπάρχει, ἄγνωστον πρὸς τί, μικρὸν ἐξόγκωμα πρὸς τὰ κάτω. Ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας τῆς πλακὸς τῆς τραπέζης ἐξέχει ἐν τῷ μέσῳ περίπου

ἐγκαρσία δοκὸς χρησιμεύουσα εἰς τὴν ἀσφαλεστέραν ἵδρυσιν τῆς τραπέζης.

Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια εἶνε ἐπιμελῶς λελειασμένη, ἀλλ' ἐν μέρει διάβρωτος. Μῆκ. τραπέζης 1.76, πλάτ. 0.73. ὕψ. 0.90. Τῶν ποδῶν ὕψ. 0.71, πάχ. 0.13. Ἡ πλὰξ τῆς τραπέζης ἔχει πάχ. 0.105.

Εἰκ. 62. Πόδες τραπέζης.

Ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων τῆς ἐπιγραφῆς καὶ τῆς ἐργασίας τῆς γλυφῆς δύναται ἡ τράπεζα νὰ ἀναχθῇ μέχρι τῆς 2ας π. χ. ἑκατονταετηρίδος. Εὑρέθη ἐν τῷ σηκῷ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.

ΑΕ 1896 σελ. 107 καὶ ἑ. ***ΠΑΕ*** 1896 σελ. 114. Πβλ. *Daremberg*, *Saglio*, *Pottier* σελ. 1720 ἐν λ. mensa καὶ σελ. 978 ἐν λ. Sacrificium.

Ἀριθ. 64. Πλὰξ τραπέζης ἁπλῆ ἐκ μαρμάρου, ἐλλιπὴς τὸ ἓν ἄκρον, ἔχουσα ἐπιγραφὴν ῥωμαϊκῶν χρόνων τὴν ἑξῆς:

Αἰνησὼ Ἐρασίππου ἱερητεύσασα.

Εὑρέθη ἐν τῷ σηκῷ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.
ΑΕ 1896 σελ. 110. ***ΠΑΕ*** 1896 σελ. 114.

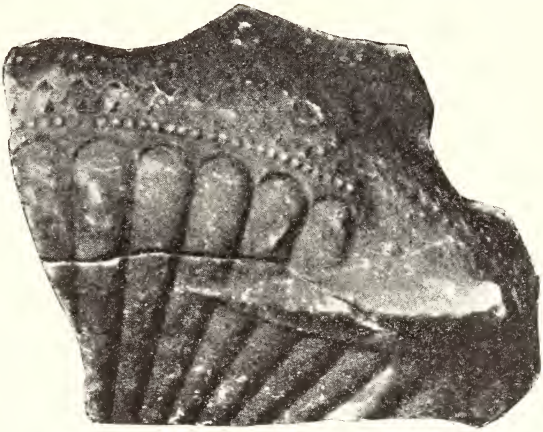
Ἀριθ. 65. Δύο πόδες μαρμάρινοι μιᾶς τραπέζης ηὑλακωμένοι τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν (εἰκ. 62), στενούμενοι

πρὸς τὰ κάτω καὶ καταλήγοντες εἰς πόδα λέοντος ἱδρυμένον ἐπὶ ὀρθογωνίου πλινθίδος. Ὀπίσω ὀλίγον ὑπὸ τὴν κορυφὴν ἐξέχει γεισίπους, ἐφ᾽ οὗ ἐτίθετο ἡ πλὰξ τῆς τραπέζης· κάτωθεν τοῦ γεισίποδος τούτου ὑπάρχει τετραγωνικὴ ἐξοχὴ μετὰ διαμπεροῦς τρήματος χρησιμεύοντος ἴσως εἰς τὴν καθήλωσιν ἐγκαρσίου στηρίγματος τῶν δύο ἀντιστοίχων ποδῶν. Ὕψ. 0.95.

Ἀριθ. 66. Εἷς μαρμάρινος πούς τραπέζης ὅμοιος κατὰ τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς τοῦ προηγουμένου ἀριθμοῦ διαφέρων δὲ

Εἰκ. 63. Πούς τραπέζης.

Εἰκ. 64. Τεμάχιον λεκάνης.

κατὰ τὴν διακόσμησιν τῆς προσθίας ἐπιφανείας (εἰκ. 63). Ὕψος 0.82.

Ἐν τῷ μουσείῳ ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγα ἄλλα μέρη ποδῶν ἐξ ὁμοίων τραπεζῶν. Ἐντὸς δὲ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης εὕρηνται δύο ἔτι τράπεζαι ἐν μέρει διατηρούμεναι.

Ἀριθ. 67. Τεμάχια στρογγύλης μαρμαρίνης λεκάνης (περιρραντηρίου;), ἧς ἡ περιφέρεια τῆς κοιλίας ἦτο κεκοσμημένη δι᾽ ἀναγλύπτου πλεγματώδους κοσμήματος, ἡ δὲ βάσις διὰ μακρῶν φυλλωδῶν κοσμημάτων. (εἰκ. 64). Μῆκ. τοῦ

μεγαλειτέρου τεμαχίου 0.37. Ἐπὶ τοῦ μικροτέρου τεμαχίου φαίνεται καὶ μέρος τῆς λαβῆς.

Τὸ σχῆμα καὶ ἡ διακόσμησις θὰ ἦσαν ἀνάλογα πρὸς *Overbeck-Mau* Pompei ἔκδ. 4η σελ. 440 εἰκ. 236.

Εἰκ. 65. Μαρμάρινος λυχνοῦχος.

Ἀριθ. 68. Λυχνοῦχος μαρμάρινος ἐν εἴδει ἐπιμήκους κορμοῦ δένδρου μετὰ πολλῶν ὄζων (εἰκ. 65). Συνεκολλήθη ἐκ πολλῶν τεμαχίων Λήγει κάτω εἰς ἰωνικὴν βάσιν, ἄνω δὲ εἰς ἐπίκρανον καλυκοειδὲς ὅμοιον πρὸς ἀνεστραμμένον κώδωνα. Ἔχει ὕψος 1.80. Τοῦ δένδρου τὸ πάχος μειούμενον πρὸς τὰ ἄνω μέχρι τοῦ ἐπικράνου εἶνε κάτω 0.21. Διάμ. βάσεως 0.35, τοῦ δὲ δίσκου τῆς κορυφῆς 0.28.

Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ἐπικράνου εἶνε τραχεῖα καὶ ἔχει σχῆμα δίσκου, ἐν ᾧ παρὰ τὴν περιφέρειαν εἶνε κεχαραγμένος κύκλος, μεταξὺ δὲ τούτου καὶ τῆς περιφερείας ὑπάρχουσι τρεῖς ἀντίστοιχοι μικραὶ ὀπαί, ἐν αἷς ὡς φαίνεται ἐστερεοῦτο τὸ λεκανοειδὲς δοχεῖον, ἐν ᾧ ἐκαίετο ἡ πρὸς φωτισμὸν χρησιμεύουσα ὕλη.

Κάτωθεν τῆς καλυκοειδοῦς κορυφῆς ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή:

Βασιλεὺς
Ἰούλιος Ἐπιφανὴς
Φιλόπαππος Δεσποίν[αι]
καὶ Σωτίρα[ι] δῶρον.
Ἐπὶ ἱερέος
Σωτηρίχου.

Εκ ταύτης καταφαίνεται, ὅτι ὁ λυχνοῦχος ἦτο ἀφιέρωμα

τοῦ ἐκ τῶν βασιλέων τῆς Κομμαγηνῆς Ἰουλίου Ἐπιφανοῦς ἀκμάσαντος περὶ τὸ τέλος τῆς 1ης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Εὑρέθη ἐν τῷ σηκῷ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.

ΑΕ 1896 σελ. 127 κέ. ***ΠΑΕ*** 1896 σελ. 114. Πбλ. *Blümner*, Das Kunstgewerbe im Altertum II σελ. 69 κέ. *Daremberg-Saglio* σελ. 873 ἐν λ. Candelabrum. *Guhl u. Koner* Leben d. Gr. u. R. σελ. 708 κέ. *Baumeister* Denkm. σ. 816 πίν. XVI ἐν λ. Leuchter. *Overbeck-Mau* Pompei ἔκδ. 4η σελ. 437 κέ.

Εἰκ. 66. Ἀκρωτήριον ναοῦ Δεσποίνης.

Ἀριθ. 69. Ἓν τῶν ἀκρωτηρίων τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 66) ἐκτειχισθὲν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Ἀστάλα καὶ συγκολληθὲν ἐκ πολλῶν τεμαχίων. Ἀπὸ χαμηλῆς κυλινδρικῆς τύλης φύεται πολύφυλλος ἄκανθα, ἧς διάφοροι κλάδοι βαίνοντες εἰς ὕψος καὶ τεχνηέντως καμπτόμενοι σχηματίζουσι τὰς πλευρὰς τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐνῷ τὸ κέντρον ὅλον κατέχει παχὺ μηκωνοειδὲς ἄνθος ἐκφυόμενον ἀπὸ κωδωνοειδοῦς κάλυκος· τέσσαρα ῥοδακοειδῆ ἄνθη ὑπάρχουσι κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἀκρωτηρίου, ἡ δὲ κορυφὴ αὐτοῦ σχηματίζεται διὰ λεπτῶν φύλλων κυματοειδῶς κεκαμμένων. Ἡ ἐργασία τοῦ ἀκρωτηρίου εἶνε μετρία, μολονότι τὸ κόσμημα

καθ' αὑτὸ δὲν εἶνε ἀνεπιτυχές. Κατὰ τὸ ἄκρον τῆς κάτω ἐπιφανείας τῆς τύλης ὑπάρχουσι δύο μικραὶ ὀπαὶ διὰ τὴν γόμφωσιν. ὕψ. 0.90.

ΠΑΕ 1896 σελ. 107.

Ἀριθ. 70. Ἕτερον ἀκρωτήριον τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 67) εὑρεθὲν 1.50 ἔξωθεν τῆς ΒΔ γωνίας τούτου. Εἶνε ὅμοιον πρὸς τὸ προηγούμενον, ἀλλ' ἔχει κάτω πρόσθετον τριγωνικὴν πλινθίδα, κοίλην ὄπισθεν, καὶ φέρουσαν δύο τετραγωνικὰς ὀπὰς ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας. Ὀπίσω εἶνε ὅλον ἡμικυκλικῶς κεκοιλωμένον. Λείπει μόνον ἡ κορυφή. Ἡ ἐπιφάνεια εἶνε διαβεβρωμένη. Ὡς ἐκ τοῦ σημείου τῆς εὑρέσεως καὶ τοῦ μᾶλλον τριγωνικοῦ σχήματος αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο εἶνε γωνιαῖον ἐνῷ τὸ προηγούμενον ὡς ἔχον τὴν ἐπιφάνειαν μᾶλλον ἐπίπεδον φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ τοῦ κέντρου.

Εἰκ. 67. Ἀκρωτήριον ναοῦ Δεσποίνης.

Σῴζεται μέχρις ὕψους 0.80, ἔχει πλάτ. κάτω 0.50 καὶ κατὰ τὸ ἀνώτατον σῳζόμενον σημεῖον 0.40. Πάχος κάτω 0.15 καὶ ἄνω μέχρι 0.05.

ΠΑΕ 1896 σελ. 107.

Ἀριθ. 71. Ὀλιγώτερον ἢ τὸ ἄνω ἥμισυ ἑτέρου ὁμοίου

ἀκρωτηρίου (εἰκ. 68). Ἡ ἐργασία αὐτοῦ εἶνε πολὺ κατωτέρα τῆς τῶν λοιπῶν ἀκρωτηρίων, φαίνεται δ' ὅτι ἐγένετο κατ' ἀντιγραφὴν τούτων ἐν ὑστερωτέρᾳ τινι ἐπισκευῇ τοῦ ναοῦ, ἢ καὶ διότι μονομερῶς κατεστράφη ποτε ἀκρωτήριόν τι. Ἔχει καὶ τοῦτο τριγωνικὸν σχῆμα καὶ εἶνε ὀπίσω κοῖλον, ὥστε φαίνεται, ὅτι ἵστατο καὶ τοῦτο ἐπὶ γωνίας τινὸς τοῦ ναοῦ, μολονότι εὑρέθη μᾶλλον κατὰ τὸ μέσον τούτου. Ὕψ. 0.58.

ΠΑΕ 1896 σελ. 107.

Ἀριθ. 72. Κεραμὶς μαρμαρίνη προερχομένη πιθανῶς ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης (εἰκ. 69). Ἐμπρὸς ἐξέχει μεγάλη λεοντοκεφαλὴ διὰ τὴν ἐκροὴν τοῦ ὕδατος καὶ ἑκατέρωθεν ταύτης εἶνε ἀναγεγλυμμένοι δύο σπειροειδεῖς κοσμηματικοὶ κλαδίσκοι. Ἐργασία κακὴ πολὺ ὑστέρων χρόνων. Μῆκ. ἐμπρὸς 0.66, πλάτ. 0.845 ἄνευ κεφαλῆς λέοντος· ἐξοχὴ κεφαλῆς λέοντος 0.15 περίπου.

Εἰκ. 68. Μέρος ἀκρωτηρίου ναοῦ Δεσποίνης.

ΠΑΕ 1896 σελ. 107. ***ABSA*** XII σελ. 114 εἰκ. 4.

Ἀριθ. 73. Πήλιναι ἀκροκέραμοι ἀνθεμωταὶ ὕψ. 0.27 καὶ πλ. 0.20, ὡς καὶ μία πηλίνη κεραμὶς ὁλόκληρος τριγωνικὴ εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἀκόμη μέρος τῆς ἀκροκεράμου μήκ. 0.62.

ABSA XII σελ. 114 εἰκ. 4.

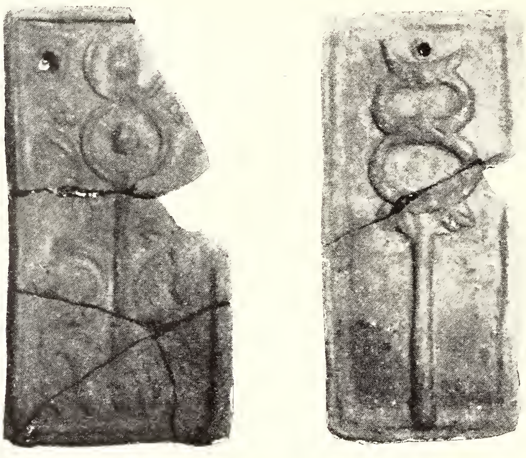
Ἀριθ. 74. Πήλινα ἐλλιπῆ κατὰ τὸ πλεῖστον ὀρθογωνικὰ πλακίδια, ἐφ' ὧν εἶνε ἀναγεγλυμμένον κηρύκειον (εἰκ. 70)

ἀποτελούμενον ἐκ ῥάβδου ληγούσης κάτω εἰς αἰχμὴν μετ᾽ ἐξωγκωμένου δακτυλίου ὀλίγον πρὸ τοῦ ἄκρου καὶ κορυφουμένης ὑπὸ δύο κρίκων, ὧν ὁ ἀνώτερος τετμημένος. Τὸ ἔδα-

Εἰκ. 69. Κεραμὶς ναοῦ Δεσποίνης.

φος κατέχεται ὑπὸ περιπεπλεγμένων κλάδων μετὰ φύλλων κισσοῦ καὶ ἀνθέων. Καθ᾽ ἑκατέραν γωνίαν τῆς κορυφῆς τοῦ

Εἰκ. 70 καὶ 71. Πήλινα πλακίδια μετὰ κηρυκείου.

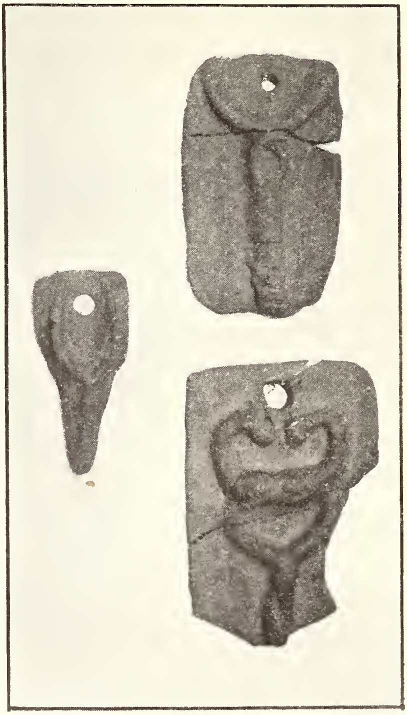
πλακιδίου μικρὰ ὀπὴ πρὸς ἀνάρτησιν. Εὑρέθησαν παρὰ τὸ Μέγαρον. Ὕψ. 0.145 πλ. 0.07-0.075 καὶ πάχ. 0.01 περίπου.

Ἀριθ. 75. Ἓν ἄρτιον καὶ τρία ἐλλιπῆ τὰ κάτω πήλινα πλακίδια ὀρθογωνικά, ἐφ᾽ ὧν εἶνε ἀναγεγλυμμένον κηρύκειον

ἀποτελούμενον ἐκ ῥάβδου κορυφουμένης ὑπὸ διπλοῦ κρίκου μεθ᾽ ἡμισεληνοειδοῦς ἐξαρτήματος (εἰκ. 71). Κατὰ τὴν βάσιν τοῦ πρώτου κρίκου πτέρυγες. Κατὰ τὴν κορυφὴν τοῦ πλακιδίου μικρὰ ὀπὴ πρὸς ἐξάρτησιν. Ἐκ τοῦ Μεγάρου. Ὕψ. 0.145, πλ. 0.07, πάχ. 0.01.

Ἀριθ. 76. Πλακίδιον πήλινον ἐλλειψοειδὲς σχεδόν, ἐφ᾽ οὗ εἶνε ἀναγεγλυμμένον κηρύκειον ἀποτελούμενον ἐκ ῥάβδου διατεμνομένης ὑπὸ ὁριζοντίων παραλλήλων δακτυλίων καὶ κορυφουμένης ὑπὸ κρικίσκου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου προέχει μέγα ἡμισεληνοειδὲς σχῆμα (εἰκ. 72). Κατὰ τὸ μέσον τῆς κορυφῆς μικρὰ ὀπή. Ὕψ. 0.09, πλ. 0.055.

Ἀριθ. 77. Κηρύκειον πήλινον ἀνάγλυπτον ἐπὶ πλακιδίου τετμημένου συμφώνως πρὸς τὸ περίγραμμα τοῦ κηρυκείου (εἰκ. 72). Τὸ κηρύκειον ἀποτελεῖται ἐξ ἁπλοῦ ῥαβδίου λήγοντος εἰς λαβιδοειδῆ κορυφήν. Ὀπὴ πρὸς ἐξάρτησιν Ὕψ. 0.055.

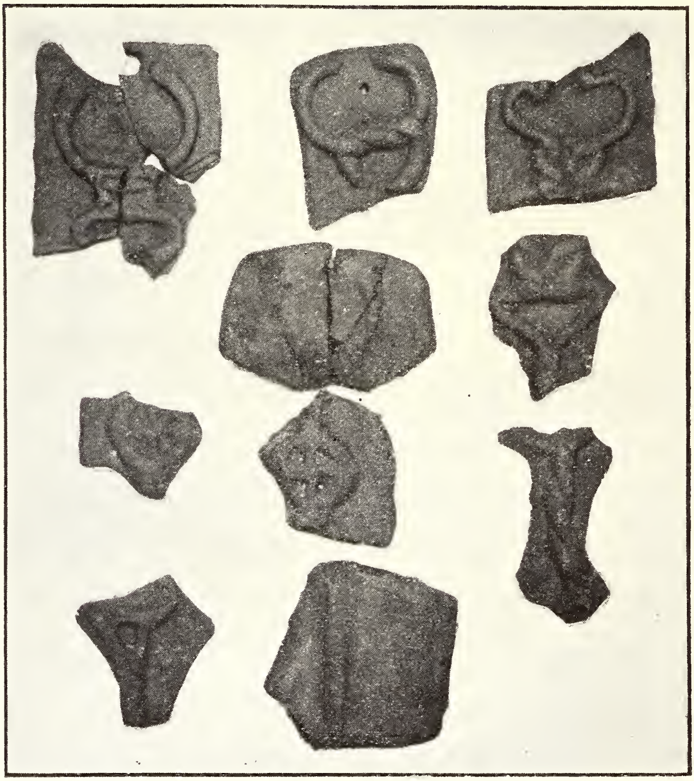

Εἰκ. 72. Πήλινα πλακίδια μετὰ κηρυκείου.

Ἀριθ. 78. Τεμάχια πλακιδίων μετὰ λειψάνων κηρυκείου ἀποτελουμένου ἐκ ῥάβδου διπλῆς συμπεπλεγμένης καὶ ληγού-

σης εἰς κορυφὴν σχήματος πεπιεσμένου κρίκου μετὰ μηνοειδοῦς περίπου προεξοχῆς, ἧς αἱ δύο ἄκραι συγκλίνουσι. (Εἰκ. 72 καὶ 73).

Ἀριθ. 79. Δύο τεμάχια πλακιδίων μετὰ κηρυκείου, οὗ

Εἰκ. 73. Τεμάχια πηλίνων πλακιδίων μετὰ κηρυκείων.

μέρος τῆς κορυφῆς ἦτο κύκλος περικλείων σταυροειδὲς σχῆμα. (Εἰκ. 73).

Ἀριθ. 80. Δύο τεμάχια πλακιδίων μετὰ λειψάνων κηρυκείων.

Ἀριθ. 81. Πήλινον κριόμορφον γυναικεῖον εἰδώλιον φέρον μακρὸν χιτῶνα καὶ ἔχον ὅλον σχεδὸν τὸ σῶμα κεκαλυμμένον δι' ἱματίου· ἡ δεξιὰ χεὶρ ὑπὸ τὸ ἱμάτιον φέρεται διαγωνίως ἐπὶ τοῦ στήθους· τὸ εἰδώλιον ἵσταται ἐπὶ μικρᾶς λεπτῆς πλινθίδος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει θραῦσμα, ἔφερε δ' ἐπὶ ταύτης ὡς φαίνεται ἐξ ἄλλων ἀρτίων εὑρεθέντων, κάνιστρον. Ἡ ἐπιφάνεια εἶνε ἐφθαρμένη· Ὁ τύπος τοῦ εἰδωλίου ἀνάγεται μέχρι τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος, δύναται δ' ὅμως τοῦτο νὰ εἶνε ὑστερώτερον, οὐχὶ δ' ὅμως τόσον

Εἰκ. 74. Ὄφις πήλινος.

νέον, ὡς ὑποθέτει ὁ Perdrizet ἐν BCH 1899 σελ. 635 ἀπατηθεὶς ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν, αἵτινες εὑρίσκονται μόνον ἐπὶ εἰδωλίων, ὧν ὁ τύπος καὶ ἡ κατασκευὴ εἶνε διάφορος τοῦ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν εἰδωλίου καὶ ἅτινα εὕρηνται νῦν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν. Εὑρέθη ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ Μεγάρου, ἐν ᾧ εὑρέθησαν καὶ πολλὰ ἄλλα ὅμοια.

ABSA XIII σελ. 394 εἰκ. 26. Πβλ. *Perdrizet BCH* XXIII 1899 σελ. 635 μετ' εἰκόνος. Πβλ. ***Hiller v. Gärtringen, Lattermann*** **Arkadische Forschungen** σελ. 41,2.

Ἀριθ. 82. Ἄτεχνον εἰδώλιον πήλινον κριοῦ εὑρεθὲν ἐν τῷ ναῷ τῆς Δεσποίνης· ἵσταται ὄρθιον πρὸς δεξιά. Κακῆς διατηρήσεως. Ὕψ. 0.075.

Εὑρέθη ἐν τῷ σηκῷ τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης.

ΠΑΕ 1896 σελ. 114.

Ἀριθ. 83. Πήλινον σῶμα ὄφεως συνεσπειραμένου ἄνευ τῆς κεφαλῆς (εἰκ. 74). Εὑρέθη ἐν τῷ ναῷ. Πλ. 0.05.
Πβλ. ***ΠΑΕ*** 1896 σελ. 114.

Ἀριθ. 84. Τὸ ἄνω μέρος ἀρχαϊκοῦ πτηνομόρφου πηλίνου εἰδωλίου ἀνδρὸς ἀσπιδηφόρου. Εὑρέθη ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ναοῦ, ἀλλὰ κάτωθεν τῆς θέσεως τοῦ Μεγάρου. Ὕψ. 0.08.

Ἀριθ. 85. Μικρὸν πήλινον τριγωνικὸν σωμάτιον συμπεπιεσμένον κατὰ τὸ μέσον καὶ ἔχον ἓν ἐγχάρακτον Τ ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς. Εὑρέθη μετὰ πολλῶν ἄλλων τοιούτων παρὰ τὴν ἀρχαίαν κρήνην καὶ ἐχρησίμευεν ἴσως, ὅπως φέρει εἰλιγμένον περὶ αὐτὸ νῆμα, Μήκ. 0.085.

Ἀριθ. 86. Μικρὰ τεμάχια ἐκ τοῦ ἐπιχρίσματος τοῦ ναοῦ μετὰ λειψάνων ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ.
ΠΑΕ 1896 σελ. 104.

Ἀριθ. 87. Τεμάχιον ὑαλίνης πλακὸς κατὰ τὸ ἓν ἄκρον τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὡσεὶ ἀναγεγλυμμένος λαιμὸς ὄφεως, ὅστις ἐσχηματίσθη, ἀφοῦ ἐξωγκώθη ἡ ὕαλος κατὰ τὸ σχῆμα τῆς παραστάσεως καὶ ἐπληρώθη εἶτα τὸ κοίλωμα δι' ἐρυθροφαίου χρώματος. Εὑρέθη ἐντὸς Ρωμαϊκῶν λουτρῶν ἑκατοντάδα περίπου μέτρων βορειότερον τοῦ ναοῦ ἐν κτήματι Μ. Λυμπεροπούλου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. Τόμος Α΄. Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως. Τεῦχος Α΄ ὑπὸ ***H. G. Lolling*** 1899·

Τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν, μετὰ τοπογραφικοῦ πίνακος τοῦ Ἱεροῦ, ὀκτὼ φωτοτυπικῶν πινάκων καὶ ἐννέα σχεδιογραφημάτων ἐν τῷ κειμένῳ, ὑπὸ ***Π. Καββαδία,*** 1900.

Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως μετὰ 33 πινάκων. Σχῆμα 4ον 1906.

Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890 von Prof. Dr. P. Cavvadias und G. Kawerau.— Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890 ὑπὸ ***Π. Καββαδία*** καὶ ***Γ. Καβεράου.*** Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστί. Σχ. φύλλου. 1906/7.

Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου μετὰ 47 πινάκων καὶ 312 ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνων, ὑπὸ ***Χρ. Τσούντα.*** Σχ. 4ον, 1908.

Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ 21 πινάκων καὶ 53 ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνων καὶ παραρτήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν, ὑπὸ ***Γ. Α. Παπαβασιλείου,*** Σχ. 4ον 1910.

Κατάλογος τοῦ Μουσείου Λυκοσούρας μετὰ 74 εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ ὑπὸ ***Κ. Κουρουνιώτου*** 1911.
